Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 169 (14586) | 1977 оной июлиин 22, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

АЖАЛШАДТА—hАЙН ЭД БАРААН

Тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаhын ерээд байhан үедэ механизаторнууд болон малшадые хэрэгтэй эд бараагаар хүсэд хангаха гээшэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилгонь болоно. Энэ зорилгоёо дүүргэхын тула манай Мухар-Шэбэрэй аймагта хамта дээрээ 8 автомагазин хүдэлнэ. Эдэнэр ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта табигдаhан тусхай графигай ёhоор ябадаг болонхой.

Автомагазинуудай ямар газараар ябадагые тодорхойлхо болоо hаа, иимэ байна. Жэшээнь, гансахан «Знамя Ленина» колхоз далаад шахуу хонидой отаранuудтай юм. Бусад ажахынуудта мүн лэ иимэрхүү. Мүнөө хонидой нооho хайшалжа, тэжээл бэлдэжэ байха харюусалгатай сагта вүүдэл наймаа эрхилэгшэд даб тээрэ хэрэгтэй болодог үргэн хэрэглэлэй эд бараа малшадта абаашахые оролдоно.

Аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд эд бараа наймаалха хахад жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн, тэрэ тоодо июниингээ түсэбые 101,8 процент дүүргэhэн байна.

Б. ХАНДАЖАПОВ,
аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин правлениин түрүүлэгшын орлогшо.

РСФСР-эй юhэдэхи зарлалай Верховно Соведэй табадахи сесси

ШЭНЭ ИЛАЛТАНУУД ТЭЭШЭ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ депутат М. С. СОЛОМЕНЦЕВОЙ элидхэлhээ

Зүблэхэ зүйлэй нэгэдэхи уудалаар КПСС-эй ЦК-гай олитбюрогой гэшүүндэ андидат, РСФСР-эй Мини рнүүрэй Соведэй Түрүү гшэ депутат **М. С. Соло нцев** элидхэл хэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай майн Пле умэй шиидхэбэринүүдэй, үн СССР-эй шэнэ Консти уциин проектые бүгэдэ ара ай зүбшэн хэлсэлгын поли ическэ болон ажалай үндэр хэ дэбжэлтэ үүсхэhэн ор он байдалда Россин Федерациин Верховно Соведэй үнөөнэй сесси зарлагдаба тэрэ хэлээ.

Ойн баярай жэлдэ—Агуу Октябриин социалис революциин 60-дахи ойн жэлдэ нэ Конституциин бата гдан абтаха байhаниинь н гүнзэгы удхатай байна. рэ хадаа Ленинэй бай улhан партиин хүтэлбэри оро совет арадай бэелүүл байгаа асари ехэ зохёохы дэлмэриин, мүн револю онно шэнэдхэхы хубилал уудай дүнгүүдые согсол юм.

Туйлай ехэ политическэ ха шанартай документ, жэлтэ түгэс социалис об ествын дэлхэй дээрэхи ан түрүүшын Конституци үгэдэ арадай зүбшэн хэл лгэдэ табигдаба гээшэ. рээн дотор социально-по итическэ ба экономическа айгуулалтын гол үндэhэ ури, коммунис байгуулал ын гол зорилгонууд, СССР гадаадын ба дотоодын по итикын гол ёhонууд, совет жэтэдэй үргэн ехэ эрхэ үүд ба сүлөөнүүд хуулита оор батадхагдана.

СССР-эй Үндэhэн Хуу ин проект дотор элирхэй н харуулагдаагүй ниитын жабайдалай нэгэшье hал ри, манай гүрэниие эмхид лгын ба тэрэнэй ажал уулгын томо нэгэшье асуу н байхагүй.

Совет гүрэнэй түүхэдэхи нэ, дүрбэдэхи Конститу хадаа энээнэй урда тээ байhан дүй дүршэлдэ мтайгаар, анхаралтайгаар даха, мүн нэгэн доро абайдалай табидаг зорил уудые шиидхэлгэдэ зо игойгоор, зохёохы ёhоор даха гэhэн гуримаар йлбарилагдана.

Марксистско-ленинскэ тео е шэнэ тобшололнууд бо н дүрим заабаринуудаар жуулhан hүүлшын жэл дтэ партиин эрхилhэн ашаг үрэ эхэтэй теоретическэ ажал ябуулга хадаа шэнэ Конституциин проектые байгуулха шухалын шухала эрхэ нүхэсэлынь болоо бэлэй. Коммунизмын түлөө дам саашадаа тэмсэхэ тодо hонор программаар совет арадые зэбсэгжүүлhэн хүгжэлтэ түгэс социализмын научна хараа бодол зохёон найруулха гээшэ онсо удха шанартай байгаа. Хүсэжэн жагсаhан социалис общестывые хүтэлбэрилхэ талаар манай партиин олон талын бодото дүй дүршэлые шэнэ Конституциин проект элирхэйлэн харуулна.

Конституциин проектые бэлдэхэ үедэ КПСС-эй Центральна Комитет, ЦК-гай Политбюро, партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев өөрынгөө хэм хэмжүүрэй ба удха шанарайнгаа талаар туйлай ехэ хүдэлмэри хэhэн байна.

КПСС-эй Центральна Комитедэй майн Пленум шэнэ Конституциин проектые нэгэн hаналтайгаар hайшаагаа hэн. ЦК-гай Пленум дээрэ Леонид Ильич Брежневэй хэhэн элидхэл элитэ ехэ удха шанартай. Энэ элидхэлэй бүхы дүрим заабаринуудые Россин Федерациин партийна, совет, ажахын органууд, ажалшад ажал ябуулгынгаа хүтэлбэри болгон угтан абаа.

КПСС-эй ЦК-гай майн Пленум хадаа партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын тушаал нэгэн доро даагаа hаань, hайн байгаа гэжэ мэдэрээ hэн. Советскэ Союзай Верховно Совет өөрынгөө зургаадахи сесси дээрэ Леонид Ильич Брежневые СССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшээр hунгаhан байна.

Аха дүү бүхы республикануудай ажалшад мэтэ Россин Федерациин ажалшад эдэ шиидхэбэринүүдые гүн гүнзэгы урмашалтайгаар угтан абаа гэжэ элидхэлшэ саашань хэлэбэ. Эдэ шиидхэбэринүүд совет общестывын ба гүрэнэй эгээл дээдын аша туhада харюусана бшуу. Манай ороной эгээл нэрэ хүндэтэй хүтэлбэрилэгшэ, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша—Леонид Ильич Брежневэй туйлай ехэ аша габьяае бүгэдэ арадай мэдэржэ байhаниинь эдэ шиидхэбэринүүд дотор элирхэйлэн мэдүүлэгдэнэ. Нүхэр Л. И. Брежневэй өөрынь гайхамшаг шэнжэ шанарай ба шэн габьяата ажалайнь түлөө бүхы араднай инаглан дурладаг, хүндэлдэг юм.

Партиин ба Совет гүрэнэй дотоодын ба гадаадын политикада туйлагдаhан амжалтануудые, КПСС-эй социально-экономическа программые бэелүүлхэ, СССР-эй өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлхэ, эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал бата найдамтай болгохо хэрэгтэ амжагдаhан туйлалтануудые совет хүнүүд Леонид Ильичэй нэрэтэй холбохо ёhоороол холбоно.

Манай ороной партийна болон гүрэнэй хүтэлбэриин дээдэ зэргын тушаалай хүдэлмэринүүдые нүхэр Л.И. Брежневэй нэгэн доро даажа байhан ушар партиин хүтэлбэрилхы ба зоригжуулхы үүргые улам саашадань дээшэлүүлхэ, Совет гүрэниие бэхижүүлхэ, Соведүүдэй нэрэ хүндые улам үргэхэ хэрэгтэ туhа нэмэри болохо, СССР-эй уласхоорондын байдалые бэхижүүлхэдэ hайнаар нүлөөлхэ, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ, коммунизм байгуулха хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлахада туhалха байна бшуу.

Областьнуудта, хизаарнуудта, автономито республикануудта үнгэргэгдэhэн партийна комитедүүдэй пленумүүд, Соведүүдэй сессинүүд, ажалшадай суглаанууд түрэл Коммунис партидаа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев түрүүтэй тэрэнэй Центральна Комитедтэ совет арадай хизаарлашагүйгөөр этигэдэг байhанай толотомо, зүрхэ сэдьхэл баясуулма гэршэ болоо бэлэй.

КПСС-эй ЦК-гай майн Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэл дотор шэнэ Конституциие баталан абалгын шухала болоhониинь научна талаhаань гүн гүнзэгыгөөр үндэhэлэгдэhэн байна.

СССР-тэ хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулагданхай. Ниитын ажабайдалай али бүхы hалбаринуудта, нэн түрүүн экономикодо—хүн түрэлтэнэй ажал ябуулгын шухалын шухала энэ hалбарида туйлай ехэ хубилалтанууд болоhон байха юм. Оронойнай социальна түхэл шарайшье нилээд ехээр хубилаа. «Совет общестывын социальна талааараа нэгэн адли байлга эдэ бүхы хубилалтануудай ниитэ шэнжэ тэмдэгынь мүн болоно,—гэжэ Леонид Ильич Брежнев хэлээ hэн.—Хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай ба арадай интеллигенциин эбдэршэгүй хани холбоон бүри бата бэхи болоо. Социальна гол бүлэгүүдэй хоорондохи илгаанууд удаа дараалан үгы болоно. Өөhэдынгөө ажабайдалаар манай ороной бүхы нацинууд ба арад үндэhэтэн улам бүри ойро дүтэ болоно. Хүнүүдэй түүхэтэ шэнэ нэгэдэл—совет арад бүрилдэн бии болоо».

СССР-тэ социалис ниитын байгуулалтын туйлаhан амжалтанууд Советскэ Союзай Коммунис партиин ажал ябуулгатай таhаршагүй холбоотой юм гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлhэн байна.

Аха дүү бүхы союзна республикануудай ажалшад мэтэ, Россин Федерациин ажалшад Үндэhэн Хуули дотор Коммунис партиин хүтэлбэрилхы үүргые батадхан харуулhан ушарые нэгэн hаналтайгаар hайшаана. Энэ хадаа хүгжэлтэ түгэс социалис общестывын бодото жама ёhонуудта бүрин харюусана.

Совет политическэ байгуулалтын гол түхэл шэнжэнүүд, пролетариадай диктатурын бүгэдэ арадай засаг, бүгэдэ арадай гүрэн болоторoo хүгжэн ургаhан баримта проект дотор хүсэд дүүрэнээр, эли тодоор тодорхойлогдонхой.

Манай общестывын ажабайдалай али бүхы талада хабаатай хэлбэришэгүй сэхэ демократизм хадаа социалис байгуулалтын шухалын шухала онсо илгаань мүн болоно. СССР-эй политическэ үндэhэ hууринь бологшо Соведүүд хадаа манай общестывын демократическа шэнжые эгээл дүүрэнээр элирхэйлэн харуулна, арадай засагай байгуулалтын гол удхань мүн болоно.

(Эхин. Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

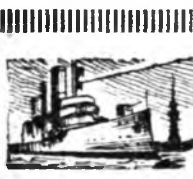

АГУУ ОКТЯБРИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ ТҮШЭГЛЭН

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай коллектив арбадахи табан жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, Октябриин революциин 60 жэлэй ойе ажалай бэлэгтэйгээр угтаха гэhэн зорилготойгоор социалис уялга абаhан байха юм. Комбинадай хүдэлмэришэд үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, hайн шанартай продукци ехээр гаргана. Колбаса хэдэг заводой коллектив эрхим түрүү ажалаараа бэшэнэй дундаhаа шалгарна. Энэ заводто hайн бэлэдхэлтэй мастернууд, хүдэлмэришэд олон юм.

Мастер К. А. Иванчиковагай хүтэлбэрилдэг участогай коллектив бүхы продукцияа эрхим шанартайгаар гаргадаг. К. А. Иванчикова ажал хүдэлмэри эмхидхэхэдээ бэрхэ юм. Залуушуулда зүбшэл заабари хэлэжэ, колбаса хэхэ мэргэжэлдэ hургадаг. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг участогай хүдэлмэришэд халаан бүриингөө даабариие үлүүлэн дүүргэнэ. Агуу Октябриин 60 жэлэй ойдо зорюулан абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Мастер, hурган хүмүүжүүлэгшэ К. А. Иванчикова hаяшаг «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаа бэлэй. Участогайнь хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй даабариие болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн мүрысөөндэ оролсоод, габшагай шангаар хүдэлнэ.

Консервэ хэдэг заводой залуу мастернууд Галина Шильникова, Татьяна Труткова гэгшэд өөрынгөө мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг. Продукци гаргаха технологи ехэл наринаар шудална. Ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадана. Энэ дээрэ дурдаhан мастернуудай хүтэлбэрилдэг участогуудай хүдэлмэришэд даабаряа үлүүлэн дүүргэhэн лэ байдаг. Мяха hайн шанартайгаар буйлуулжа, ехэ продукци гаргаха гэжэ Москва хотын үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэришэдэй гаргаhан үүсхэлые энэ дээрэ дурдаhан участогуудай гэшүүд hайшаан дэмжээ бэлэй. Энэ мүрысөөндэ комбинадай бултa хүдэлмэришэд оролсонхой. Мяханай зүйлнүүд гамтайгаар хэрэглэгдэдэг болоо.

Жэшээлхэдэ, колбаса хэдэг заводой мяха шулагшад яhандаань мяха багаар үлөөдэг болобо. Энээнэй ашаар урдань нормоор хараалhанhaa 12,5 тонноор ехэ мяхан абтадаг болоо. Тон hайн үрэ дүн туйлагдаба. Комбинадай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, мастернууд нэгэн hакал бодолтойгоор хүдэлөө hаа, мяханай зүйлнүүдые бага гаргашатайгаар, ехээр буйлуулха дүүрэн арга боломжотой байна ха юм.

Мастернуудай мэргэжэл шадабариhаа ехэ юумэн дулдыдадаг. Ажал эмхидхэхэ, үйлэдбэридэ шэнэ юумэ нэбтэрүүлхэ, түрүү онол арга хэрэглэхэ хэрэгтэ мастернууд ехэхэн хубитаяа оруулдаг. Наталья Павловна Андреевае абаад үзэе. 1955 онhoo хойшо мастераар ажаллана. Комбинадай эрхим мастер гэhэн нэрэ солодо хүртэhэн. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг цехэй коллектив даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг. «Бурмясопром» нэгэдэлэй эрхим цехүүдэй нэгэниинь мүн болоно. Наталья Павловна залуушуулые hургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ анхарал табина. Хүдэлмэришэд али зэргын шадабари мэргэжэлтэйб гэжэ абаhаар лэ тухайлдаг. Хэжэ шадахаар юумыень даалгажа үгэдэг. Хүдэлмэришэдтэй үгээ ойлголсохоодоо бэрхэ юм. Н. П. Андреева хүдэлмэришэдэй хэhэн ажалайнь шанарые өөрөөл шалгадаг. Энээн дээрэhээл эдэнэр hайн шанартай продукци ехээр гаргана.

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадта hайн бэлэдхэлтэй мастернууд яhала олон. Эдэнэй дүй дүршэлые халан абаха хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана. Мастерай үүргэ болон харюусалгые дээшэлүүлхэ талаар эндэ ехэ юумэн хэгдэжэ байнхай. Мастернуудай арга боломжонуудые, бэлиг шадабариие хаража үзөөд, 1-дэхи, 2-дохи классай мастер гэhэн нэрэ зэргэ олгохо гэhэн дурадхал оруулагданхай. 1-дэхи классай мастер даабаряа дүүргээ hаа, 20—30 процент хүрэтэр нэмэлтэ түлбэри абаха юм. 2-дохи классай мастерта 10—15 процент нэмэлтэ түлбэри үгтэхэ болоно. Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай партийна болон профсоюзай организацинууд мастернуудай нэрэ хүндые үргэнэ.

М. ПОЗДЕЕВ.

МЭРГЭЖЭЛЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛhЭНЭЙ АШААР

Дүй дүршэлөө, мэргэжэл шадабариия дээшэлүүлхэ талаар манай Тимлюйн асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводой хүдэлмэришэд ехэ юумэ хэжэ байдаг. Тусгаар хэшээлнүүдтэ ябажа, экономико шудална. Разрядуудаа дээшэлүүлнэ. hайн бэлэдхэлтэй хүдэлмэришэд хэзээдэшье ажалай үндэр бүтээсэ туйлаhан лэ байдаг шуу. Заводоймнай олонхи хүдэлмэришэд даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ, продукциингаа шанарые улам hайжаруулна.

Жэшээлхэдэ, Александр Петрович Колмаковой хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр хододоо эрхим шанартай продукци гаргадаг. Манай заводой үнинэй, бэрхэ хүдэлмэришэн А. П. Колмаков шифер хэхэ ажалай нюусануудые hайн мэдэнэ. Энэ жэлэй түрүүшын хахад жэлэй даабари үлүүлэн дүүргээ. Залуу хүдэлмэришэн Семён Мороевой бригадын гэшүүд ажалай түрүүшүүлэй хойно орохогүй гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллажа байдаг дээрэhээл хододоо эрхим шанартай продукци гаргана. Түрүүшын хахад жэлэй даабари 1,9 процентээр үлүүлэн дүүргээ. Продукциингаа шанарые эрид дээшэлүүлээ. Ажалай журам эбдэдэг, муугаар хүдэлдэг хүдэлмэришэд эдэнэй дунда үгы юм. С. А. Мороевой бригадын гэшүүд энэ жэлэй түрүүшын хахад жэл соо дэлгэрhэн мүрысөөндэ илажа, заводой дирекциин, партийна болон профсоюзай организацинуудай нэгэдэхи шан абажа урмашаба.

Заводоймнай хүдэлмэришэд иигэжэ дундаа мүрысэн, үдэрhөө үдэртэ улам шангаар ажаллана. Энэ жэлэй түрүүшын хахад жэлэй даабариhаа гадуур 689 мянган хэhэг шифер бүтээн гаргаабди. Үйлэдбэридөө 26 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаабди. Энэ тоо, баримтануудые хараад үзэхэдэ бидэнэр үшөө hайн үрэ дүн туйлаха арга боломжотойбди гэжэ хэлэхээр.

В. ЛЕБЕДЕВА,
заводой экономист.

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАХА

Буряадай АССР-эй нютагай промышленностиин министерствын предприятинууд энэ жэлэй эхинhээ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Эрхим шанартай продукци ехээр гаргаха хэрэгтэ тус министерствын предприятинуудай хүдэлмэришэд ехэхэн хубитаяа оруулна. Сүхын арhанай заводой коллектив энэ жэлэй эхинhээ ехэ hайнаар хүдэлжэ, түрүүшын хахад жэлэй даабариhаа гадуур 75 мянган түхэригэй продукци худалдаа. Урдань гээгдэлдэ орохон Хяагтын трикотаж нэхэлгын фабрикын коллектив продукци худалдаха даабаряа 33 мянган түхэригөөр үлүүлээ.

Улаан-Үдын дурасхаалта бэлэгүүдые бүтээдэг. Кировэй нэрэмжэтэ түмэр зүйлнүүдэй заводуудай коллективүүд арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн мүрысөөндэ оролсонхой.

Манай министерствын предприятинууд энэ жэлэй түрүүшын хахад жэлэй даабариhаа гадуур 273 мянган түхэригэй продукци худалдаад байна.

Г. ШАЛАБОКИНА,
тус министерствын экономист.

ОРОЛДОСЫН ЗЭРГЭЭР—АМЖАЛТА

Манай Кабанскын загаhанай заводой хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, hайн шанартай продукци ехээр гаргаха гэhэн мүрысөөндэ оролсоод, хаба шадалаа гамнангүйгөөр ажаллана. Загаhа ехээр барижа, дабhалха, сонгоохо, хүргэхэ гэhэн зорилго хүн бүхэнэй урда табигдана. Олонхи хүдэлмэришэднай даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, урдаа табиhан зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадана.

Пётр Филиппович Дружинин заводоймнай үнинэй, бэрхэ загаhашадай нэгэниинь мүн болоно. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд үбэлэйшье, зунайшье үедэ загаhа бариха даабарла үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр байгша оной эхинhээ муу бэшээр ажаллажа байна. Арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ 120 центнер загаhа бариха даабаритай юм hэн. Мүнөө дээрээ 250 центнер загаhа барижа, заводой хүдэлмэришэдэй дундаhаа шалгарба. П. Ф. Дружинин загаhа барихаар далай гарахынгаа урда hайса бэлдэдэг. Гүльмээ хатаана, хаана хэдыдэ загаhанай hүрэг бии болобоб гэжэ тон бэрхээр мэдээд байдаг. Июлиин зарим үдэрнүүдтэ энэ бригадын гэшүүд 27—28 центнер загаhа бариха даабаряа хэдэ үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ бригадын гэшүүд эрхим hайнаар хүдэлжэ, амжалтаяа улам арьбадхана.

Г. П. Трескинэй хүтэлбэрилдэг бригадын загаhашад энэ жэлэй эхинhээ урагшатайгаар ажаллана. Эдэнэр түрүүшын хахад жэлэй даабариhаа гадуур 100-аад шахуу центнер загаhа гүрэндөө тушааба. Манай заводой бэшэшье олон бригадануудай коллективүүд далайhаа баян олзотой бусана. Жэшээлхэдэ, В. П. Хандархаевай бригадын коллектив жэлэй эхинhээ 300 гаран центнер загаhа бариа гэхэ гү, али даабаряа хоёр дахин үлүүлэн дүүргээд байна.

Заводоймнай хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ иимэ урагшатайгаар ажаллана. Хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлhөө, мэргэжэл шадабариhаа оролдосоhоо ехэ юумэн дулдыдана. Загаhашаднай ажалаа саг болзортонь эхилнэ. Тиимэhээ даабари ходоодоо үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

Энэ жэлэй түрүүшын хахад жэлэй даабариhаа гадуур 266 тонно загаhан бэригдаа. Загаhа дабhалха, сонгоохо, хүргэхэ даабари 1,3 процентээр үлүүлэгдөө. Хараалагдаhан түсэбhөө гадуур 25 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа. Заводоймнай коллектив саашадаа бүри hайнаар хүдэлжэ, амжалтаяа арьбадхаха гэhэн зорилго урдаа табина.

С. АБАКУМОВ,
Кабанскын загаhанай заводой инженер.

Борьёогой элдин талада

Манай Буряад ороной эгээн түрүүлэн эмхидхэгдэhэн совхозуудай нэгэн Ленинэй орденто Борьёогой совхоз болоно. Энэ совхозой ажалшад июлиин 24-дэ табин жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхээ байна. Совхозой ажал хэрэгүүд, ажалшадайнь баяр омогорхол тухай энэ номерой хоёрдохи хуудаhанда уншахыетнай дурадханабди.

Суута энэ коллективэй ажалшадые 50 жэлэйнь ойгоор амаршалаад, ажалай шэнэ амжалта, зол жаргал хүсэе!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Борьёогой талада хонин hүрэг бэлшэнэ. 2. Ленинэй орденто Борьёогой совхозой суута хонишод Дмитрий Яковлевич Свистунов, Александра Федоровна Свистунова гэгшэд олон орден, медальнуудаар шагнагдаhан, СССР-эй ВДНХ-гай Хүндэтэ дипломдо, «Москвич» машинада хүртэhэн байна.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

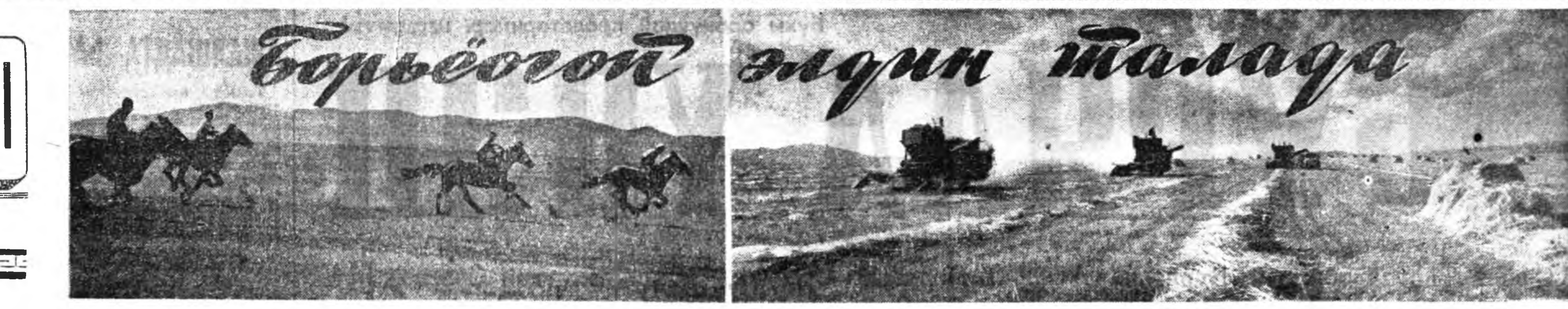

ХҮГЖЭЛТЫН ЗАМААР

Агууехэ Октябриин социалис рэволюциин илан маhадажа, манай орон дотор Совет засагай тогтоhон сагhаа хойшо хүдөөгэй арад зониие, илангаяа үгытэй тарлашад, малшадые хамтын ажалда оруулжа, ниитын зөөриндэ өөhэдоо эзэн байхаар хүмүүжүүлжэ захалhан байна. Нүүдэл байдалтай буряад зондо энэ сэхэ хамаатай.

«Социалис ёhоор газараа элдүүрилхэ хэмжээнүүд ба социалис ёhоор газар ашаглалгые зохёохо тухай» Бүхэроссин Центральна Гүйсэдхэхэ комитедэй 1919 оной февральда абтаhан тогтоол соо хүдөө нютагуудта гүрэнэй ажахынуудые байгуулха тухай хэлэгдэhэн байна. Энэ хадаа совет ажахынууд гэжэ нэрэтэй—мүнөөнэймнай совхозууд болоhон байха юм. hүүлээрнь 1927 оной март hарада СССР-эй Совнарком ба ЦИК-гэй тогтоолоор совхозуудые байгуулха тухай тодорхойлогдоhон дэлгэрэнгы тогтоол абтажа, манайшье холын Буряад нютагуудта гүрэнэй ажахынууд — совхозууд эмхидхэгдэжэ эхилhэн түүхэтэй.

Республика дотор 1927 оной май hарада байгуулагдаhан Яруунын аймагай Яруунын, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозуудтай зэргэ манай Борьёогой совхоз эмхидхэгдэhэн юм. Энэмнай республика дотор хүдөө ажахыда болоhон гайхамшагта социалис хубилалтануудай түрүүшын ехэ алхам болоhон жэшээтэй.

Совхоз байгуулагдаhанhаа хойшо 1930 он хүрэтэр 4 мянган хонитой боложо. Борьёогой уужам талын заха бүридэ ганса нэгээрээ ажаhуудаг үмсын ажалтан, нүүдэл байдалаа хубилган, совхозой ажалшан боложо ороhон байна. Түрүүшээр ямаршье техникэгүй байжа, бүхы ажалаа морёор, тэмээгээр хэдэг, модон анзаhа, борнойгоор газараа элдүүрилдэг, гараар таряагаа таридаг байгаа юм.

Шэнээр эмхидхэгдэhэн түрүүшын совхозуудта гүрэнэй зүгhөө саг үргэлжын анхарал хандуулагдажа, техникээр ханган, ажалыень оньhожоруулха, хүдөө ажахын hалбари бүхэнэй ашаг үгэлгые дээшэлүүлэн, олзо ехэтэй болгохо, тиигэжэ хамтын, гүрэнэй ажахынуудай үйлэдбэри эмхидхэхэ гээшэ дэбжэлтын зам мүн гэжэ арад зондо этигүүлхэдэ ехэ нүлөө үзүүлhэн байна.

Үнгэрhэн хахад зуун жэлэй туршада экономико, соёл гэгээрэл болон материально-техническэ хангасын, арад зонон ажаhуудалай талаар болоhон хубилалтануудые хараха болоо hаа, гайхамшагта алхамууд хэгдээ.

Теэд мүнөөнэймнай түйлалтанууд зүндөө ерээ бэшэ, харин хэдэн олон бэрхэшээлнүүдые дабаха хэрэг гараа. Илангаяа совхозой эмхидхэгдэhэн түрүүшын жэлнүүдтэ ажалдань hаад татаха, хоро хүргэхэ этэгээдүүд, ламанар, нюдарган баяшуул, шэнэ ажабайдалда дурагүйшүүл яhала бии байгаа. Тэдэнэр хамтын ажалые муудхааха, ниитын малда үбшэн тахал халдааха hэдэлгэнүүдые гаргадаг, заримдаа hанаhандаа хүрэдэг hэн. Жэшээнь, 1932 ондо хоротон дайсадай гараар совхозой абаhан түлнүүдэй хахадынь хосоржо, ажахы 250 мянган түхэригэй гарзада ороhон юм. 1933 он болотор совхоз жэл бүри гарзада орожо, республикын дээдын органууд болон хүтэлбэрилэгшэдэй hанаа зобоожо байгаа бэлэй.

Областной партийна комитедэй нэгэдэхи секретарь М. Н Ербанов өөрөө иишэ ерэжэ, удаа тээнь республикын хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар хоротон этэгээдүүд—сагаантанай үлэгдэлнүүд, зайгуул ламанар, баяд ноёдой туhамаршад элирүүлэгдэhэн, зайлуулагдаhан байгаа. Совхозой байра байдалтай хүсэд танилсаhанай удаа республикын хүтэлбэрилэгшэд соёл сурталай хүдэлмэриие hайжаруулха зорилгоор коммунистнуудые иишэ эльгээжэ, партийна организациень бэхижүүлhэн байха юм.

Энээнэй ашаар 1936 ондо совхоз hуурижаhан 80 үрхэтэ айлтай, 332 хүдэлмэришэдтэй болоод, тэдэнэрэй хахадынь ударнигуудай зэргэдэ гараhан жэшээтэй. Тиигэжэ 1935 онhоо хойшо совхознай жэл бүри түсэбөө дүүргэдэг боложо, олзотойгоор гаража байгаа.

Тэрэ үедэ манай совхоз хүсөөр hулашаг, «Фордзон» түхэлэй 6 трактортай, тэрээндээ шаттагалха плуг, сеялкэтэй боложо, таряа тарижа захалhан юм. Түрүүшын 50 гектар хара таряа, обёос, багахан зелёнко тарижа, мүнөөнэй 17 мянгаад гектар таряалангай түрүүшын бураздаа татагдаhан байна бэшүү.

Мүнөө совхознай газар таряалан ехээр эрхилдэг ажахы болонхой. Гансахан 11 мянган гектарта орооhото ургамалнууд таригдажа, жэлдээ 180 мянгаад центнер орооhо таряан хуряагдана. Совхоздомнай мүнөө 89 трактор, тэрэ тоодо хүсэ ехэтэй К-700 түхэлэй 3 трактор, орооhоной 48 комбайн, 40 автомашина болон хүдөө ажахын бусад оньhон техникэ хүдэлгэгдэнэ. Трактор, машинануудай олошорхо бүри газар таряалангай ашаг үрэ дээшэлнэ.

Мал ажалдамнай бүришье ехэ хубилалтанууд болонхой. Манай совхозой хонишодой эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа, республикын хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, эрдэмтэдэй туhаламжын ашаар 1973 ондо буряад түхэлэй нарин нооhотой хонид бии болгогдоо гэжэ СССР-эй Хүдөө ажахын министерство тоолоhон юм. Нарин нооhото шэнэ түхэлэй хонид манай Борьёогой талада бии болгогдоо гээшэ! Манай совхоз 1974 онhоо үүлтэртэ хони үсхэбэрилдэг ажахы гэжэ баталагдаад, hайн үүлтэрэй хонидые республикынгаа ажахынуудта тараана.

Манай үүлтэртэ хонидой тус бүриhөө 4 килограммhаа үлүү нооhон, 100 эхэ хонин бүриhөө 104-116 хурьган абтана. Совхознай жэлэй эхиндэ 36 мянгаад хонитой, тэрэ тоодо 16 мянган эхэ хонитой байдаг. Гүрэндэ худалдагдадаг хонидой дунда зэргын шэгнүүр 38-40 килограммда хүрэжэ, 85-90 процентнь тарган сэгнэлтэтэйгээр абтадаг. Жэлэй туршада бүхы хонидой тоо 45-50 мянгада хүрэдэг. Хэды олон hүрэг хонид гээшэб! Гушаад онойхитой жэшэхээршье бэшэ ааб даа.

Энэ жэлдэ Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойе, мүн совхозойнгоо байгуулагдаhаар 50 жэлэй hайндэрые бүхы ажалшаднай шэнэ амжалтануудаар угтаха гэжэ оролдожо байна. Байгшэ ондо ажахымнай гүрэндөө 6360 центнер мяха, 5830 центнер hү, 1951 центнер нооhо, 32 мянган центнер таряа худалдаха, үнеэн бүриhөө 2600 килограмм hү hааха, хонин бүриhөө 4,2 килограмм нооhо хайшалха, зуун үнеэн бүриhөө 85 тугал, зуун хонин бүриhөө 105 хурьга түлжүүлхэ уялга абанхай. Хахад жэлэй дүн гаргахада хараалагдаhан түсэбүүдээ, абаhан уялгануудаа сүм дүүргэхэ, үлүүлхэ аргатай байhамнай эли болоо.

Арбан жэлэй саада тээ, 40 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхэдээ гүрэн түрынгөө дээдэ шагналда — Ленинэй ордендо хүртэhэн манай совхозой ажалшад, мэргэжэлтэд үйлэдбэриингээ ашаг үрые дээшэлүүлэн, хүдэлмэриингөө шанарые hайжаруулан, бүри hайн дүнгүүдые түйлажа байнхай. Жэшээнь, бүхы совхозоороо 1969 онhоо хойшо зуун эхэ хонин бүриhөө 100-hаа дээшэ хурьга түлжүүлдэг болообди. Энэ жэлдэ эхэ хонидомнай 26 отарын 22-ынь зуутанай тоодо гараа.

Совхозой түрүү хонишод Д. Я. Свистунов, Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев, Б-Н. Г. Гомбожапов, Г. О. Базарова, С. С. Балсанов, В. Б. Галсанов А. Д. Цырекдоржиев, Ж. А. Жигдоржиев, Д. И. Эрдынеев, партиин райкомой гэшүүн Д. Д. Цынгунова, механизаторнууд А. А. Метелкин, В. Чагдуров, А. Маслов, Н. Ц. Гармажапов, Я. М. Власов, hаалишад Е. И. Грудинина, З. М. Хлебникова, Л. М. Сергеева, А. М. Пестрашева, Л. Ф. Данилова, hаалиин фермые эрхилдэг П. И. Линейцева, тугалшан Г. В. Сафонова болон бусад эршэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, жэл бүри амжалтатай гарадаг.

Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ, совхозойнгоо байгуулагдаhаар 50 жэлэй баярта жэлые манай коллектив эрхим амжалтануудаар дабажа гарахань дамжаггүй.

Б. ХОМУТОВ,
совхозой директор.

КОММУНИСТНУУДАЙ ҮҮРГЭ ЕХ

Гушаад ондо совхозой эмхидхэгдээд байха үедэ оройдоол 4-5 коммунист бии байгаа юм. Зүгөөр тэрэ үедөө энэмнай партийна ехэхэн хүсэн байжа, социалис хүдөө ажахые, илангаяа совхозуудые хүгжөөхэ талаар парти болон засагай дээдэ органуудай тогтоолнуудые арад зондоо ойлгуулан үгэхэ, шэнэ байдалай хожомойнь зорилгонуудай удха шанар тухай хөөрэжэ, тэрэ үеын ангиин дайсадай үлэгдэлнүүдтэй тэмсэн, социалис соёл сурталай хүдэлмэри толгойлhон жэшээтэй.

1937 ондо ажахымнай партийна эмхидэ 7 коммунист бии боложо, совхоздо политотдел баталагдаhан юм. Тэрээнhээ хойшо манай партиин зэргэдэ үнэн сэхэ, урагшаа hанаатай хүдэлмэришэд олоороо орожо эхилhэн гээшэ.

Мүнөө совхозоймнай партийна организаци 77 коммунистhаа бүридэнэ. Бидэнэрэй ерээдүйн халаан — 140 гаран комсомолшууд ажаллана. Эдэнэр лэ хамаг соёл сурталай, коммунис ёhоор хүмүүжүүлгын, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри толгойлно.

Мүнөө коммунизм байгуулгын түүхэтэ үе сагта арад зониие ударидан ябаха коммунистнуудай үүргэ, нэрэ хүндэ дээшэлээ. Хараhан лэ газарта коммунистнууд түрүү зэргэдэ ябадаг болоо.

Жэшээлбэл, хонишод Гомбо Жамбалов, Долгор Цынгунова, Жанчип Жигдоржиев, Арья Цырендоржиев, механизаторнууд Галсан Банзаракцаев, Яков Власов, Григорий Буянтуев, Владимир Чагдуров, Иван Гуржапов, Петр Завражный болон бусад малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, машина техникээ наринаар, удаан саг соо ашаглаха, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ талаар социалис мүрысөөндэ оролсожо, бусад зоноо дахуулдаг байна.

Совхозоймнай партийна организаци саг үргэлжэ хүдэлдэг 38 агитатортай, 13 политинформатортай. Эдэнэр социалис мүрысөө үүсхэдэг, тэрэнэй дүнгүүдые ажалшадта дуулгадаг. Шэнэ hонинуудые хүргэдэг хүндэтэй хүнүүд болонхой.

Тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса хуряаха, хабарай тарилга хэхэ үедэ партийно- комсомолой бүлэгүүд бригада, звенонуудта эмхидхэгдэдэг заншалтай. Эдэ бүлэгүүд партийно-политическэ хүдэлмэриие толгойлдог юм.

Совхозой хонин ажал дээрэ 18 коммунист, 40 гаран комсомолшууд, таряан ажалда 12 коммунист, 34 комсомолшууд хүдэлнэ гэхэдэ, үйлэдбэридэ тэдэнэрэй нүлөө хэды ехэб гэжэ ойлгогдохо байна. hаалиин фермэдэ, мал адуулагшадай дунда коммунистнууд, комсомолшууд үсөөншэг гэжэ мэдэрхээр. Тиигэбэшье залуу комсомол hаалишаднай партиин зэргэдэ орохоор бэлдэжэ байгаа юм. Удааншьегүй hаалиин фермэдээ партийна бүлэгтэй болохобди.

Совхозой гурбан фермэдэ партийна эхин организацинуудай бюро, арадай хиналтын пост, партийно-комсомолой бүлэгүүд бии. Мүн агитатор, политинформатор, ханын газетын редактор гэхэ мэтэ эдэбхитэд парткомдо баталагданхай.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэнэй нүлөө ехэ болгохо асуудалнууд
мой зубшэлгэ
доо табигдада
зой хүдэлмэр
профсоюзай ко
хүдэлмэри энэ
мүн лэ зубш
сэгдэжэ, болот
ламжа үзүүлд

Табин жэлэ
hаядаа угтаха
совхозой парт
мигедэй гэшүү
коммунистнуу
эдэбхи хэшээ
дээшэлүүлэн, ш
ститүциин
үргэнөөр зубш
сэлгэ эмхидхэ
лай шэнэ амж
дые түйлажа
Энэ жэлэй т
хахадай түсэб
хы талаараа
дээд. хони х
яа богонихон
то түгэсхэжэ,
бэлэдхэлгээ
далайсатайгаар
лээ байнабди.

С. МУН
Ленинэй о
коммунист, па

Жэлдээ зуун эхэ хонин бүриhөө 110—130 хурьга түлжүүлдэг, хонин бүхэнhөө 5—6 килограмм нооhо хайшалдаг Борьёогой совхозой суута хонишон, Социалис Ажалай Герой, залуушуулые hурган хүмүүжүүлэгшэ Гасарун Лубсанович Рабдаев ехэ бүлын эзэн юм. Тэрэ Татьяна нүхэртэеэ арбан үхибүүдэй эхэ, эсэгэ. Үхибүүдынь томо жэжэгүй аба, эжынгээ ажалдань туhалалсажа, балшар багаhаа ажалда дүршэнхэй.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

МЕХАНИЗАТОРНУ ОМОГОРХОНО

Жэлhээ жэл бүри олошоржо байгаа адууhа малаа hайн шанартай тэжээлээр хангаха гэжэ совхозой механизаторнууд жэлэй дүрбэн сагта оролдоно гээшэ. Тиигэжэ тэдэнэр түрүү агретехникэ хэрэглэн, газар элдүүрилгын шанарые дээшэлүүлhэнэй ашаар тогтууритай баян ургаса түйлалаг болонхой.

1950 гаран оной үеэр шэнэ газар ехээр элдүүрилэгдэжэ, орооhо таряа болон тэжээлэй ургамалнуудай тарилга үргэдхэгдэжэ захалаа бэлэй. Жэшээнь, 1954 оной эхиндэ 2.200 гектар орооhото, 1.600 гектар тэжээлэй ургамалнуудые, 40 гектар хартаабха таридаг боложо, гектар бүриhөө 6—7 центнер таряа, хээрын сабшалангhаа гектарай 7 центнер үбhэ абадаг, тиигэжэ үнеэн бүриhөө мянгаад литр hү hаадаг, хонин бүриhөө 2,5 килограмм нооhо хайшалдаг 100 эхэ хонин бүриhөө 70—75 хурьга түлжүүлдэг болоходоо нилээд ехэ алхам хэгдээ гэжэ тоолодог hэмди. Тэрэл 1954 ондо манай совхоздо комсомолой путевкоор, партийна органуудай зууршалгаар хамта 240 хүн нүүжэ ерэhэн байгаа. Тиихэдэ бии байhан хорёод трактор (юhэн гэнжэтэ) дүүрэн хүсөөрөө хүдэлгэгдэжэ, 5 200 гектар шэнэ газар нэмэжэ элдүүрилhэн байнабди.

Энээнэй ашаар орооhото ургамалнуудай тарилга 5.000 гектарта, тэжээлэй ургамалнууд — 2.200 гектарта хүргэгдөө hэн. 551 гектар дээрэ олон жэлэй ногоо, 91 гектарта кукуруза тарижа, али бүхы аргаар тэжээлэй бааза байгуулхые оролдоо hэмди.

Эндэ дурсагдаhан тоонууд мүнөө 2—2,5 дахин ехэ болоо. Трактор, машинануудай олошорhоной, механизаторнуудай мэргэжэл шадабариин дээшэлhэнэй
мянгаад гектар элд
тарилга хэхэ, ургас
соонь хуряажа аба
болообди. Иигэжэ
гектарай 12—14
орооhо таряа, 25—
нер үбhэ ногоо, үнэ
дэ 10—15 тонно с
дэн арбаад мянган
таряа талханай зүй
бэлэдхэдэг болообди.

Эндэ манай ахам
ном Иван Петров
вай аша габьяа
хорёод жэлдэ энд
жа, түрүү агротехн
римталан, газар э
гык культурые дээ
хэрэгтэ тон ехээр
hон гээшэ. Трактор
дануудай бригадир
хэд В. Русин, И. П
механизаторнууд Н
жапов, А. Метел
Власов, В. Чагду
Бадмаев, Г. Дымп
Пекских болон л
Ф. Чекомазов, М.
нов гэгшэд ажалай
жэшээ харуулан,
ехэтэйгээр, шанар
гаар ажалладаг.

Мал ажалай хүн
мэринүүдые хүсэд
руулха гээшэ б
Удаадахи зорилго
линн фермын ком
ашаглалгада үгэбэш
шахан таргалуулх
ажал дээрэ энэ та
дэхэ ажал үшөө е
дынгөө холимол тэж
гаха заводтой боло
ажалай нэгэ шухал
хангагдаhан байн
хайшалалга хүсэд
руулагдаhан дээрэh
тоо 5 мянга хүрэт
хиргаха хүсэтэй б
Энэ хүдэлмэри
үдэртэ дүүргэгдэнэ.

Гушаад жэлдэ с
ажаллажа. Борьёог
талые нойрhоонь h
сэhэндээ омогорходо

Ж. ШИРЕТО
совхозой а

ТОО, БАРИМТАНУ

△ Совхоз 1935 ондо 301 центнер нооhо, 50 центнер тоhо, 1.272 центнер мяха, 70 центнер брынзэ гүрэндэ тушааhан haa, 1977 ондо 1971 центнер нооhо, 5.830 центнер hү, 6.360 центнер мяха, 32 мянган центнер таряа гүрэндэ худалдаха юм.

△ Мүнөө совхозой hүрэгүүдтэ 48,5 мянган хонид, 1.059 эбэртэ мал, 350 адуу морид, 760 гахай
лагдана.

△ Совхозойнгоо
дэhэнэй удаа хоёр
дэнь 50 гектар дээр
га хэжэ эхилhэн hа
13.7 мянган гекта
тэрэ тоодо 9.563
орооhо таряа тари
лоо. Эдэ бүхы хүд
элдэб түхэлэй 89
48 комбайн, 40 ав
хэрэглэгдэнэ. Эдэн
плоодохо механиза
жолоошод хүсэд би

Норбо Самбуевич Гармажапов совхозой эрхим комбайнер, дүршэл ехэтэй механизатор ургаса хуряалгын үедэ совхоз, аймаг, республика дотороо эрхимлэжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, ССCР-эй ВДНХ-гай хүндэтэ диплом, автомашина «Москвич» шан абанхай.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Н. С. Гармажапов.

А ИСТОМИНОЙ фото.

ХОНИН hҮРЭГ—МАНАЙ БАЯЛИГ

Манай совхозой табин жэлэйнь түүхые хуудаhа хуудаhаарнь иража үзэхэ болоо hаа, анханhаа хойшо хонин ажал эрхилхэ шэглэлтэй байhан юм. Би хонишоноор ажаллажа эхилhээр арба гаран жэл болобоб. Үрдын дүршэл шадабари ехэтэй хонишодтой хөөрэлдэхэдэ угаа hонин байдаг.

1930 ондо Борьёо нютагта эльгээгдээд, ажаллажа захалhан Михаил Гизатович Гизатов бүри тиихэдэ хонидые искуственна аргаар үрэжүүлдэг, хонидой үүлтэр hайжаруулха гэжэ оролдодог байгаа. Мүнөөшье Михаил Гизатовичтай уулзахадаа тэрэнэй хөөрэхые шагнадаг, дурадхалнуудыень хүлеэн абадагби.

Тэрэ үедэ асарагдаhан мазаевска меринос үүлтэрэй 200 эхэ хонидhоо эхи абаhан, hүрэгүүднай хойшодоо бүри hайжаруулагдажа, нютагай эрхэ байдалда ашаг шэмэ ехээр үгэдэг шэнэ түхэлэй нарин нооhото хонид бии болоо гээшэ.

Совхозой байгуулагдаhанаа хойшо хонин hүрэг үсхэбэрилгэдэ онсо оролдосотойгоор хабаадалсаhан хонишод Эрдени Данжуров, Иосиф Тумуров гэгшэд республикынгаа түрүүшүүлтэй хамта Москва хото ошожо, Кремлиин ордон соо парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй болоhон уулзалгада байлсаhан гэжэ дуулагшаб. Тэрэ үедэшье совхозой хонишодой ажал хэрэг хүндэтэй байhан байна.

Социалис Ажалай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн Балдан Самбуевич Дабаев жараад онуудта зуун эхэ хонин бүриhөө 100 гаран хурьга түлжүүлдэг hэн. Тэрэшэлэн хонишод Дашацырен Дымбрылович Дуринов, Норбо Цырекович Мункуев гэгшэдэй нэрэ соло мүнөө хүрэтэр дурсагдажа байдаг. Эдэнэр зооветеринарна мэргэжэлтэдтэй суг хонидой үүлтэр hайжаруулгада ехэ габьяатай.

Мүнөө үедэ бидэнтэй хамта ажаллажа байhан Социалис Ажалай Герой Гасаран Лубсанович Рабдаев, суута солото хонишод — Дмитрий Яковлевич Свистунов, Долгор Доржиевна Цынгунова, Даша Эрдынеевич Эрдынеев, Аюша Дугарович Цырендоржиев, hаяшагай хүдэлжэ эхилhэн Галина Очировна Базарова, Валерий Галсанов, В. Чупышев гэгшэд урда үеын хонишодой нэрэ хүндые, ажалыень улам дээшэнь үргэжэ, шэнэ гайхамшата дүнгүүдые түйлажа байна.

hүүлэй жэлнүүдтэ зуутанай дабаае ганса нэгэн хонишод бэшэ, харин бүхы совхозоороо дабажа байнабди. Энэ жэлдэшье совхозой зуун эхэ хонин бүриhөө 106 хурьга тэнжээгдээ. Хонин бүриhөө дунда зэргээр 4 килограмм нооhон хайшалагдана, гүрэндэ худалдагдаhан хонидой шэгнүүр дүшөөд килограммда хүрэнэ. Совхозоймнай хусанууд 125 — 130. Эхэ хонид 60 — 65 килограмм шэгнүүртэй. Түрүү хонишоднай эхэ хонин бүриhөө 6 — 8 килограмм, тиихэдэ хусануудhаа 12—15 килограмм нооhо хайшалдаг болонхой. Хонин ажал совхоздомнай эгээн олзотой, гол hалбаринь болоно.

Эдэ жэлнүүдтэ хонин ажалай технологи зарим тэды хубилгагдаа. Хонидые үбэл орой хурьгалуулжа захалhаар эхир хурьгад олоор абтадаг болоо. Үрэжүүлэгдэхэ эхэ хонид тусгаар орой таригдаhан ногоон hолоомын узуурта бэлшээн таргалуулагдадаг. Тиимэhээ hүрэгүүд богонихон болзорто — 20—25 хоногой туршада үрэжүүлэгдэжэ дүүрэдэг.

Эхэ хонидойнгоо намарай хусые алдуулангүй, хурьгалтарнь hайнаар эдеэлүүлжэ, бэлшээжэ, олон хурьга абанабди. Хурьгалха хонидто сүүдхэдэ 400 грамм таряа талханай зүйл (совхозой тэжээлэй цехтэ бэлдэгдэhэн) нэмэжэ үгэдэгби.

Тиигэжэ отара бүхэндэ хурьгад 20—25 хоногто абтажа ходороод, бригадна аргаар тэнжээгдэнэ. Эхэ хонидой шэнэ отара бүхыдөө зуhаг хонидhоо бүридүүлэгдэдэг гуримтай. Зуhагууд нооhонойнгоо, бэеынгээ шэнжэ шанараар илгагдадаг гээшэ. Минии мүнөө харууhалдаг отара 3 жэлэй саана зуhагуудhаа бүридхэгдэhэн юм. hүрэгэйнгөө зуун толгой бүриhөө 110—124 хурьга хүрэтэр абаабди.

Хонишодой ажал хэрэг үндэрөөр сэгнэгдэнэ. Манай олохон хонишод гүрэн түрын дээдэ шагнал — орден, медальнуудта, хүндэтэ тэмдэгүүдтэ хүртөө, үнэтэ шагналнуудые абана. Хонишод баян, дэлгэр ажаhууна. Захаhаа абаад «Жигули», «Москвич» автомашинануудтай, «Урал»», «ИЖ» мотоциклнуудтай, айл бүхэн телевизортэй, олонхи хонишоднай түб hууринайнгаа гэртэхиhээ ондоо телевизор хүдөө гэртээ табинхай.

Манай совхозой 50 жэлэй баяр Агуу-ехэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойн гүйсэхэ жэлдэ болохонь. Иимэ ехэ түүхэтэ жэлдэ бидэнэр, совхозой хүдэлмэришэд, малшад, таряашад ажалай шэнэ габьяа харуулхаар тэмсэнэбди.

Б.-Н. ГОМБОЖАПОВ,
ахалагша хонишон.

БАЯН ДЭЛГЭР БАЙДАЛТАЙ

Борьёогой үргэн талын дунда Белоозерск тосхон оршодог. Энэмнай Ленинэй орденто Борьёогой совхозой түб hуурин гээшэ. Тосхоной гэр барилгануудые хархада городой түхэлтэй. Дунда hургуулиин, албан газарай, соёлой байшангай хүүгэдэй сэсэрлигэй болон айлнуудай hуудаг хоёр дабхар үндэр сагаан байшангууд ербылзэнэ.

Табин жэлэй саана эндэ хэдыхэн лэ модон гэрнүүд баригдажа эхилhэн түүхэтэй. Мүнөө тэдэнь обёорогдохоошье болинхой. Хоёр дабхар шулуун гэрнүүдэй хажуугаар хоёр айлай байха холбоо гэрнүүдэй шэнэ үйлсэнүүд hүүлэй жэлнүүдтэ нэмэнхэй. Хонишод, малшадай 180 хүүгэдэй байрлаха, эдеэлхэ интернадай ордон дунда hургуулиин байшангай дэргэдэ харагдана.

Айл бүхэнэй гэрнүүд дээгүүр телевизорэй антеннэнүүд, илангаяа байрын хоёр дабхар байшан дээрэ зайгүй гэхээр хүжэтэн харагдана. Үйлсэнүүдээр «Жигули», «Москвич» автомобильнууд урагша хойшоо табилуулна. Энээгээр холын отарын хонишод саг зуурын хэрэгээр түб hууринаа ерээ ёhотой.

Совхозой үйлэдбэриин хүгжэхэ, ашаг үрын дээшэлхэ тудам ажалшадай hуудал байдал улам баян дэлгэр болоно. Ажахын таряалан, фермэнүүд дээрэhээ жэлдээ 2—3 миллион түхэригэй продукци абтана.

Энээнэй ашаар үнгэрhэн табан жэлэй туршада совхозой ажалшадай ниитын хэрэглэмжэдэ аяар 280 мянган түхэриг гаргашалагдаhан байгаа. Нёдондо совхозой хүдэлмэришэдэй хүбүүд, басагадые hургаха, хүмүүжүүлхэ, үхибүүдые саад, яслида байлгаха хэрэгтэ 14 мянган түхэриг зорюулагдаhан байна. Үшөө 6 мянгаад түхэриг дээдэ hургуулинуудта hуража байhан студентнүүдтэ стипенди түлэгдөө. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай амарха, бэеын элүүрые сахиха зорилгоор 17 мянган түхэриг гаргашалагдаа. Мүн тэдэнэрэй соёл гэгээрэлые дээшэлүүлгэдэ 8 мянган түхэриг зорюулагдаа. Иигээд ерэхэдээ түрэл совхозойнгоо үйлэдбэриие хүгжөөхэ хэрэгтэ хүн бүхэн үнэн сэдьхэлhээ оролдоно ха юм.

Совхозой малшад, механизаторнуудай хэhэн ажал hайнаар түлэгдэнэ. Жэшээнь, хонишодой салин hарадаа дунда зэргээр 249 түхэригтэ хүрэнэ. Энэмнай гансахан салин хүлhэн ха юм даа. Гадна хубиин ажалhаа, үмсын адууhа малhаа абтадаг олзо оршонь тоологдоногүй.

«Эрхим баян — эрдэм бэлиг» гэдэгтэл, совхозой хүдэлмэришэдэй, мэргэжэлтэдэй зэргэдэ дээдэ, дунда эрдэмтэй хүнүүд жэл бүри олошорно. Мүнөө энэ совхоздо дээдэ эрдэмтэй хори гаран, дунда мэргэжэлтэй гушаад хүн ажаллана. Белоозерск тосхоной дунда hургуулиин дээдэ эрдэмтэй хорёод багшанар совхозой хүдэлмэришэдэй үхибүүдтэ ажалладаг механизаторнуудай, малшадай олонхинь 1-дэхи, 2-дохи классай мэргэжэлтэй болонхой.

Үбгэрхэ, хүгшэрхэдөөшье hанаагаа зобохо оумэн байхагүй. Гушаад хүдэлмэришэд пенсидэ гараашье hаа, ажаллажа байна. Эндэхи үшөө 170 пенсионертэ hарадаа 7 мянга гаран түхэриг түлэгдэнэ. Олон үхибүүдтэй, мүн эсэгэгүй үхибүүдтэй эхэнэрнүүдтэ тэдхэмжэ болго 800 түхэриг үгтэнэ.

«Олон үхибүүтэй хүн удаадахи баян» совхозой хүдэлмэришэдэй бүлэ олонх баян. Арба гаран үхибүүтэй хэдэн айл үхибүүтэй айлайхи тоогүй. «Эхэ-герой» дэтэ нэрэ зэргэтэй Татьяна Рабдаева Эрдынеева, Цырен-Надмит Баинова нишодоор ажаллажа байнхай. Эдэнэр бүүд, басагадынь дээдэ эрдэмтэй багш техник, агроном, врач болонхой. За эхэ, эсэгынгээ зэргэдэ оронхой.

Борьёо талын hайхан сэдьхэлтэй, хүн той уулзажа, ажал хэрэгтэйнь танил матай даа. Одоол шэнэ үе сагай шэ эдэндэ бии. Хото хүдөө хоёрой хоорон мэдэгдэхээ болижо байна даа.

Д. АЮ
манай

РСФСР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Советэй табадахи сесси

ШЭНЭ ИЛАЛТАНУУД ТЭЭШЭ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ депутат М. С. СОЛОМЕНЦЕВОЙ элидхэлһээ

(Үргэлжэлэл. Эхниинь 1-хи нюурта).

Мүнөө Советүүд ниитын байдалай али бүхы һалринуудта нүлөөгөө үзүүл- байдаг.

Бүгэдэ арадай зүбшэн сэлгын үедэ Советүүдые ридүүлгын ба тэдэнэй л ябуулгын демократиче- гол ёһонуудые улам саа- дань хүгжөөхэ, общест- ажабайдалай шухалын хала асуудалнуудые идхэхэ хэрэгтэ тэдэнэй ргые дээшэлүүлхэ ябадал алһан Конституциин ектын бүлэгүүд хаа хаа- гүй дэмжэгдэнэ гэжэ дхэл дотор тэмдэглэгдэ- байна.

Совет обществын энэрхы хан шэнжэтэй гол удха, ниие али бүхы талаһаань жөөхэ тухай анхарал олдолго Конституциин ект дотор үнэншэмэ то- р тайлбарилан харуулаг- хай. Гүрэнэй болон нии- н хэрэгүүдые хүтэлэлгэдэ дахa лаб найдабаритай э оруулалсан, үргэн ехэ эхэнүүд ба сүлөөнүүднай эл байха ёһотой гэжэ со- хүнүүд тоолоно.

Совет хүнэй политическэ социально-экономическа эхэнүүдэй өөһэд хоорондоо та холбоотой байһаниинь, най обществын бодото ар- боломжонуудай ургахатай та тэдэнэй таһаршагүй ботой байһаниинь СССР шэнэ Конституциин про- дотор һайнаар харуу- данхай. Ажал хэхэ эрхэ э. хүнэй иимэ шухала ые улам саашадань хүг- га эли тодо жэшээ мүн оно.

Совет эрхэтэдэй эдлэдэг хэнүүд ба уялгануудай нэ- адли байлга мэтэ, про- тын тиимэ горитой онсо ааниинь хани халуунаар шаагдана. Эрхэтэн бүхэн ществын аша туһые сахин гаалха, политическэ һэ- жээ дээшэлүүлхэ, соци- с ёһоной хамтын байрын тоогдомол нормо болон рамые наринаар дүүргэхэ, хэй дээрэхи эгээл энэрхы удхатай совет хуулинуу- е сахиха үүргэтэй гэжэ алшадай олон тоото бэшэ- уд, мэдүүлгэнүүд дотор олон тэмдэглэгдэнэ. Эр- эдэй эдлэдэг эрхэнүүд бо- н сүлөөнүүдые хэрэглэлгэ ществын ба гүрэнэй аша ада, бусад эрхэтэдэй эд- эг эрхэнүүдтэ хохидол аруулха ёһогүй.

Манай ороной арадуудай эбдэршэгүй нягта жагсаал, аха дүү ёһоной хани барисаан социалис байгуулалтын, ленинскэ национальна политикын элитэ ехэ туйлалтань мүн гэжэ үгэ хэлэгшэ саашадань үргэлжэлүүлээ. Совет арадуудай эбдэршэгүй бата нэгэдэл—бодото социализмын агууехэ туйлалта мүн. Коммунис байгуулалтын бүхы дүй дүршэл хадаа олонациональна холбооной ниитэ аша туһые, тэрэнине бүридүүлэн байгуулдаг республика бүхэнэй аша туһатай бодото демократическа ёһоор тааралдуулха тушаа партиин ба Совет гүрэнэй бэелүүлдэг хараа шугамай үнэн зүб байһыень эли тодоор батадхан харуулна.

Энэ хараа шугам зуугаад гаран нацинууд болон арад үндэһэтэдэй ажаһуудаг, ажалладаг Россин Федерациин оршомдошье бодото агууехэ хүсэтэй байһанаа толотомо элеэр харуулна.

СССР-эй Конституциин проект социализмын арсашагүй амжалтануудые, булюу һайн байһые, социалис демократиин дэлисэ ба ашаг үрэтэй байһые, совет эрхэтэдэй эдлэдэг эрхэнүүдэй болон сүлөөнүүдэй баян ехэ удхатай, олон янзын шэнжэтэй байһые, тэдэнэй бодотоор бэелүүлэгдэдэг байһые эли тодоор гэршэлэн харуулна. Манай обществын хүгжэлтын эли тодо арга боломжонууд тэрээн дотор үнэншэмэ һайнаар харуулагданхай. Манай общество хадаа эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй, демократиин ба социальна дэбжэлтын туг баригша байһанаа бүхы хүн түрэлтэнэй үмэнэ харуулна.

Конституциин проект — партийна, ангиин шэнжэ оруулһан гүн гүнзэгы удхатай документ мүн. Социалис оронуудай арадууд, коммунистнууд, хилын саанахи манай бүхы ханинар проектын бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанарые онсолон тэмдэглэнэ, революционно тэмсэлэй ба социалис зохёон байгуулхы шэнжэтэй дэлхэйдэхи дүй дүршэлэй эрдэни баялигта оруулагдаха горитой хубита мүн гэжэ тоолоно.

СССР-эй шэнэ Конституциин бэе тээшээ татасатай туйлай ехэ хүсые мэдэрхэ зуураа, үзэл сурталай талаар манай дайсад тэрэнэй удха шанарые бага болгохо, тэрэнэй статьянуудай удхыень хазагайруулха гэжэ оролдоно. Гэбэшье эдэ бүхы һэдэлгэнүүд амжалта туйлаагүй, туйлахашьегүй байна. Харша номнолой хэдэг худал хуурмаг үгэ хүүрнүүд хадаа СССР-эй шэнэ Үндэһэн хуулиин проектын гүн гүнзэгыгөөр бодомжологдоһон, научна ёһоор үндэһэлэгдэһэн ба амин шухала дүримүүдэй үмэнэ үнэхөөрөөл тулюу туйган байха юм.

Манай орон дотор СССР-эй Конституциин проектые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэ, гадаадын оронуудай ажал ябуулагшадай ба хэблэлэй һанамжанууд мүнөө үеын энэ элитэ ехэ документ соо нэбтэрэн бэелүүлэгдэһэн ленинскэ партиин стратегическэ хараа шэглэлэй зүб байһанда үшөө дахин этигүүлнэ гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Россин Федераци дотор, аха дүү бусад республикануудтал адли, мүнөө хүсэндөө байһан Конституцие баталан абаһанһаа хойшо экономикодо, соёл культурада, арадай һуудал байдал һайжаруулгада, ниитын бүхы ажабайдалда айхабтар ехэ хубилалтанууд болоһон байна.

Үнгэрһэн 40 жэл соо үйлэдбэриин фонднууд ба национальна олзо доход 15 дахин ургаа. Энэ хадаа манай Эхэ ороной национальна баялигые арьбадхалгада, экономическа ба оборонно хүсыень бэхижүүлгэдэ ехэ хубита боложо үгэнэ.

Индустриие хүгжөөлгэдэ амжалтануудые туйлаһанай ашаар ниитын хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгын мүнөөнэй техническэ үндэһэ һуури байгуулха арга олгоһон байна. 1937 онойхитой сасуулбал, хүн зоной үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ 12 дахин ургаа.

Хүдөө тосхондо социально-экономическа ехэ хубилалтанууд болобо. 1937 онойхитой жэшэхэдэ, РСФСР-эй хүдөө ажахын элшэ хүсөөр хангагдалга 11 дахин дээшэлһэн, тракторнууд 4 дахин, комбайнууд 5 дахин олошороһон байна. Колхоз, совхозуудые минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр, барилгын материалнуудаар, бусад нөөсэ баялигуудаар хангалга нилээд үргэдхэгдөө. Энэнь хүдөө ажахыда хүдэлдэг хүнүүдые үсөөрүүлхэһээ гадна, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые нилээд ехэдхэхэ арга олгоһон байха юм.

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумэй элитэ ехэ үүргэ дүүргэһэн партиин мүнөөнэй аграрна политика хүдөө ажахын продукт үйлэдбэрилгые саашадань ехэдхэхэ, тэрэнэй ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, хото город болон хүдөө нютагай хүн зоной ажабайдалай материальна, соёлой-ажаһуудалай байдалые улам дүтэ болгохо талаар шэглүүлэгдэнхэй.

Үйлэдбэриин хүсэнүүдые тааруулан табилгада үндэһэн хубилалтанууд хэгдэһэн байна. Федерациин бүхы экономическа районуудай ажахы бүри комплексно, олон янзын болонхой.

Һүүлэй 40 жэлэй турша соо Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй байгаалиин баялигуудые хурдан түргөөр ашаглажа, республикын промышленна үйлэдбэридэ эдэнэй хубинь 1,6 дахин дээшэлһэн байна. РСФСР-эй үргэн ехэ газар нютагуудые хубилгаха нэгэдхэгдэһэн асари ехэ программанууд бэелүүлэгдэнэ. Россин Хара бэшэ хүрьһэтэ зоные, Баруун Сибириие хүгжөөхэ, Байгал-Амарай түмэр замай оршон тойронхи районуудта промышленна предприятинуудые барилга гэхэ мэтэ ажал хэрэгүүд эдэнэй дунда ороно.

Совет бүлэ бүхэнэй һуудал байдалда үндэһэ хубилалтанууд болоо гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Мүнөө республикын хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын дундуур салин хүлһэн 1937 онойхиһоо 5 шахуу дахин дээшэлжэ, 158 түхэригтэ хүрэһэн байна.

Материальна ашаг олзын хэмжээн нилээд дээшэлжэ, эд хэрэглэлгэ горитой ехээр үргэдхэгдөө. Дайнай урда тээхи үеынхитэй сасуулбал, гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай эд бараанай эрьесэ—8 дахин, эдеэ хоолой эгээл үнэтэ шухаг продуктнууд болон промышленна эд товар худалдалга 11—18 дахин ургаба. Мүнөө 100 бүлэ бүхэнэй 82-ынь телевизорнүүдтэй, 83-ниинь радиоприемнигууд болон радиолотой, 68-ниинь холодильнигуудтай, 73-ниинь хубсаһа угаадаг машинануудтай юм. Гансал түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй туршада республикын хото городуудта дайнай һүүлэй үеынхиһөө үлүү ехэ гэр байра баригдажа, ашаглалгада оруулагдаһан байгаа.

Элүүрые хамгаалга, һуралсал, эрдэм наука, соёл культура хүгжөөлгэдэ совет обществын туйлаһан амжалтанууд тухайда оратор саашадаа тогтожо хэлэбэ.

Манай хүгжэлтын дүнгүүдые шэнжэлхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1964 он) Пленумһээ хойшо үнгэрһэн үе соо ажахын ба соёлой байгуулалтада, ниитын ажабайдалай бүхы асуудалнуудта элитэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа гээд омогорхон тэмдэглэнэбди гэжэ элидхэлшэ үргэлжэлүүлээ. Партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй, нүхэр Леонид Ильич Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой эдэ жэлнүүдтэ политическэ ба эмхидхэлэй асари ехэ ажал ябуулга хэһэнэй ашаар социалис общество илангаяа хурдан түргэнөөр хүгжэһэн байна. Жэшээнь, имагтал наймадахи ба юһэдэхи табан жэлнүүдэй үедэ Россин Федерациин экономическа хүсэн хоёр дахин үргэдхэгдөө.

Шэнэ Конституциин проектын толилогдоһон ушар Россин Федерациин ажалшадта, бүхы совет хүнүүдтэл адли, зохёон байгуулхы ажалай эршэ нэмээһэн, Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөнэй дэлисэ үргэдхэһэн байна. Олон арбаад миллион хүнэй хабаадаһан социалис мүрысөөнэй ашаар түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ арга олгогдоно. РСФСР-эй промышленность продукци худалдаха, гол шухала зүйлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ гэжэ оратор мэдээсээ.

Гэхэтэй хамта, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгын бүхы арга нөөсэнүүдые элирүүлжэ, бүрин хүсэдөөр хэрэглэхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэй. Республикын министерство болон албан зургаан бүхэн, нютагай Советэй гүйсэдхэхэ комитет бүхэн энэ талаар үргэн ехэ ажал ябуулха аргатай байна. Продукциин техническэ хэмжээн болон шанарые һайжаруулха, эрхим шанартай эдлэл хэрэгсэлнүүдые бүри ехээр гаргаха, стандартнууд болон техническэ гуримуудай эрилтэнүүдые сахиха асуудалнуудта анхаралаа хандуулха шухала.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэхэ ёһотойбди гэжэ элидхэлшэ хэлээ. Хүн зоной эрилтэнүүдые — эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, промышленностиие түүхэй эдээр хүсэд дүүрэнээр хангахын тула хүдөө ажахын бүхы зүйлэй продукци үйлэдбэрилгые нилээд ехэдхэхэ хэрэгтэй.

Ороохо таряа үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой гэһэн эрилтэ парти табина. Ургуулагдаһан ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряагаад, гутаангүй һайнаар хадагалха гээшэ тон шухала юм.

Байгша ондо республикын малшадай урда табигдаһан зорилгонууд тухай онсо тогтохо хүсэлэнтэйб. Колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй шэн габьяата ажалай ашаар, гүрэнэй зүгһөө үзүүлэгдэһэн айхабтар ехэ туһаламжаар үнгэрһэн жэлнүүдэй таарамжагүй сагай уларилай хойшолонгууд зайсуулагдаһан байна. Мал ажалай продуктнуудые худалдаха хахад жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулбал, һүн—1 миллион 800 мянган тонноор, мяхан—329 мянган тонноор, үндэгэ худалдалга 1.3 миллиардаар ехэдхэгдэбэ. Үхэр малай, шубуудай тоо толгой нилээд олошоруулагдаа, ашаг шэмэнь дээшэлүүлэгдээ.

Гэхэ зуура мал ажал хүгжөөхэ хэрэгтэ туйлагдаһан хэмжээн эдеэ хоолой зарим продуктнуудай талаар хүн зоной саг үргэлжэ ургажа байгаа эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые мүнөөдөө үшөөл хүсэд ханганагүй.

Парти, Центральна Комитет, нүхэр Л. И. Брежнев өөрөө мал ажал хүгжөөлгын талаар нилээд ехэ хубилалтануудые хэхэ зорилго табиһан байна. Тиихын тула түбхын түрүүн малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, тоо толгойень олошоруулха хэрэгтэй.

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудай талаар түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ КПСС-эй XXV съездын хараалһан социальна программа бэелүүлгын үндэһэ һуури болоно.

Элидхэлшэ саашадаа социальна асуудалнуудые шиидхэлгын, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын хэрэгтэ нютагай Советүүдэй бэелүүлхэ зорилгонуудые тодорхойгоор хараалаа. Совет хүндэ анхаралтай, оролдолготойгоор хандалга — нютагай Советүүдэй ажал ябуулгын тодорхойлхы шэглэл болоно.

Үндэһэн хуулиин проектые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэжэ байһан үедэ шэнэ Конституциин гүн гүнзэгы удхыень эрхэтэн бүхэндэ хүсэд бүрин ойлгуулха шухала. Проектые зүбшэн хэлсэлгэ — Советүүдэй шухалын шухала ябуулга болоно. Энэ хэрэгтэ бүхы депутадууд, үргэн олон эдэбхитэд элсүүлэгдэхэ ёһотой, — гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев заагаа һэн.

Конституциин проектые зүбшэн хэлсэлгын үедэ хүнүүдые һонирхуулдаг олон асуудал гарана, тодорхой дурадхалнууд ба ажаглалтанууд хэлэгдэнэ. Нэгэшье шухала үүсхэл анхаралда абтангүй үлэхэ ёһогүй. Тэдэ бүгэдэ республиканска зургаанууд, нютагай Советүүдэй ажал ябуулгадань хараада абтаха зэргэтэй. Шүүмжэлэл ба дурадхалнуудта хаһа саг соонь, анхаралтайгаар хандаха, дутуу дунданууде усадхан зайсуулха, шухала болоод байгаа. һаань, — ажал хэрэг һайжаруулхаар хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй.

РСФСР-эй шэнэ Конституциин проект бэлдэхэ комисси эмхидхэн байгуулха тухай дурадхалые Россин Федерациин Верховно Советэй Президиум депутадуудай үзэмжэдэ табина гэжэ элидхэлшэ мэдээсэбэ. Республикын эрхэтэдэй зүбшэн хэлсэхын, удаа тээнь РСФСР-эй Верховно Советэй ээлжээтэ бэшэ сесси дээрэ хаража үзэхын тула тус проектые байгша оной эсэстэ гү, али ерэхэ жэлэй эхеэр тунхаглахаар багсаагдана.

Россин Федерациин шэнэ Конституциин баталан абтаһанайнь һүүлээр хуулинуудые бүри тодорхой болгохо хүдэлмэри ябуулха, тэрэ тоодо РСФСР-эй Верховно Советэй хүдэлмэриин гурим, һунгалта тухай, Россин Федерациин Министрнүүдэй Совет тухай, тэрэшэлэн хизаарнуудай, областьнуудай, округуудай арадай депутадуудай Советүүд тухай хуулинууд мэтын иимэ ехэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ болоно. Автономито республикануудай конституцинуудые тодорхойлон зохёохо, тэдэнэй хуули гаргалгын гуримые улам наринжуулан һайжаруулхын тула ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха ёһотой.

РСФСР-эй шэнэ Конституци СССР-эй Конституцида тааруу байха, республикын онсо илгаануудые хараада абаха ёһотойнь элитэ. Проект зохёон бэлдэхэ үедөө нүхэр Л. И. Брежневэй толгойлдог Союзна конституционно комиссиин үрэ түгэс ажал ябуулгын дүй дүршэлые хүсэд бүрин хэрэглэхэ шухала.

Элидхэлшэ түгэсхэл дотороо иигэжэ хэлэбэ:

СССР-эй шэнэ Конституцие баталан абалга — манай ороной политическэ түүхэдэхи шухала шата болохо, коммунизм байгуулгын, сүлөөтэ байдалай, хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө дэлхэй дээрэ бат, бэхи эб найрамдал мандуулхын түлөө тэмсэлэй агууехэ хэрэгтэ Ленинскэ партиин, бүхы совет арадай оруулһан гайхамшаг шэнэ хубита болохо.

Совет Россин хүдэлмэришэн анги, таряашад, интеллигенци, бүхы нацинууд ба арад үндэһэтэд шэнэ Конституциин проектые нэгэ һаналтайгаар һайшааажа байһанаа элирхэйлэн, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые, коммунизм байгуулгын агууехэ түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ зорюулха байха гэжэ КПСС-эй ЦК-е, ЦК-гай Политбюрое, нүхэр Леонид Ильич Брежневые Таанадай үмэнэһөө, Россин Федерациин бүхы ажалшадай үмэнэһөө найдуулхыемни зүбшөөгыт.

(ТАСС).

◆

Удаань элидхэл тушаа үгэ элгэ эхилбэ. Депутадууд СС-эй ба Совет гүрэнэй тоодын болон гадаадын итикые нэгэн дуугаар жэжэ, КПСС-эй ЦК-гай йн (1977 он) Пленумэй идхэбэринүүдые, комму- с общество байгуулха ту- Ленинэй суртал һургаал- даар, арад зоной байда- е улам һайжаруулха, хү- ие али бүхы талаарнь хүг- өөхэ тухай партиин гүнзэгы харал оролдолгоор нэбтэр- н Конституциин проектые уунаар һайшаагаа.

Конституциин проектые бшэн хэлсэлгэ москвагай- дта ажалай шэнэ үүсхэл бхи бадаруулаа гэжэ. Мосстрой-1» трестын ба- лгын 6-дахи управлениин плексно бригадын брига- р, депутат **В. А. Затвор-** **кий** тэмдэглэбэ.

Шанарай түлөө тэмсэл ал хэрэгэймнай хуули о болохо зэргэтэй гэжэ олонобди гээд депутат лээ. Эгээл иимэһээ ажалай эсэ дээшэлүүлһэнэй үн- өөр түлбэриин хэмжээе дхэхэ тухай хэлэгдэһэн дэһэн хуулиин 23-дахи атьягай түрүүшын абзац- нэмэлтэ болгон, иигэжэ шэхые дурадханаб:

«Ажалай бүтээсын ба хү- лмэриин шанарай дээшэл- ээй үндэһөөр ажалшадай алай түлбэриин, бодото о доходой хэмжээе дээшэ- улхэ хараа шэглэлээ гүрэн бэришэгүйгөөр бэелүүл- гэ».

Һүүлэй 40 жэлэй турша о Саратовска областьдо ромышленна үйлэдбэриин мжээн 30 гаран дахин ур- ба, хүдэлмэришэн анги ал хэхэ аргатай хүн зоной гаран процентнь болоо н КПСС-эй Саратовска бкомой нэгэдэхи секретарь, епутат **В. К. Гусев** тэмдэг- бэ. Область Россин Феде- аци дотор ороохо таряа хээр ургуулдаг нютагуудай эгэн гэжэ тоологдохо ёһоо- ол тоологдоно. Волго мү- энэй саада тээхи «ерээдүй гатай» хизаар гэжэ урдань ологдодог байһан энэ ню- г түгэс хүгжэһэн газар та- алантай, мал ажалтай зо- о болотороо хүгжөөгдөө.

Газар — манай гол бая- иг мүн. Тиимэһээ бидэ тэ- энэй гамтай һайн эзэд бай- а ёһотойбди гэжэ Москов- ко областиин Луховицка айоной Ильичэй нэрэмжэтэ олхозой түрүүлэгшэ, Социа- ис Ажалай Герой, депутат **В. Поляков** мэдүүлээ. азараа гамтай һайнаар шаглан, гүрэнэй улам ур- жа байгаа туһаламжые үр- нөөр хэрэглэн, манай кол- оз һүүлэй 10 жэл соо бүхы одукци үйлэдбэрилгын хэмжээе 2,5-һаа үлүү дахинаар дээшэлүүлбэ. Газар таряалангай ба мал ажалай бүхы зүйлэй продукци гүрэндэ худалдаха түсэбөө ноябриин 7 болотор дүүргэхые шиидэнхэйбди. Энэ хадаа Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойдо манай ажалай бэлэг болохо юм.

СССР-эй Конституциин проектые зүбшэн хэлсэхэдээ, манай колхознигууд яһала олон дурадхал оруулһан байна. Эдэнэй нэгэниинь хамһабариин ажахынуудта хабаатай юм гэжэ депутат хэлээ. Конституциин проектын 12-дохи статьяе иимэ үгэнүүдээр нэмээхые дурадханаб: «Хамһабариин ажахы эрхилхэдэнь, колхозуудай гэшүүдтэ, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ колхоз, совхозууд туһаламжа үзүүлхэ уялгатай».

Ороной ажабайдалда профсоюзуудай шухала һуури эзэлдэг байһаниинь СССР-эй Конституциин проект дотор хууляар батадхагдаа гэжэ ВЦСПС-эй секретарь, депутат **Л. А. Землянникова** хэлэбэ. Энэнь партиин табиһан зорилгонуудые дүүргэхын түлөө эдэнэй үүргэ болон харюусалгые улам дээшэлүүлхэ байна.

Социалис мүрысөөе саашадань хүгжөөлгэ, ажалшадай коллективүүдэй үүргые дээшэлүүлгэ, ажалшадай ажаллаха, амарха эрхэ байдал һайжаруулга гэхэ мэтэ асуудалнууд профсоюзуудай гол анхаралда байдаг юм. Конституциин проект дотор табигдаһан социальна программын үндэһөөр энэ талаар ехэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэхэ байна.

Профсоюзуудай болон ажалшадай депутадуудай Советүүдэй холбоо барисаае, харилсаае, үргэдхэхэ шухала гэжэ депутат тэмдэглээ.

Оронойимнай Үндэһэн хуулиин проект зориг бадаруулма һанал бодол түрүүлнэ гэжэ «Ленинградай металлическэ завод» нэгэдэлэй слесарь-хабсаргагшадай бригадир, Социалис Ажалай Герой, депутат **В. С. Чичеров** мэдүүлбэ. Нэн түрүүн Совет гүрэнэй бүри баян, хүсэтэй болохын тула бүхы юумэ хэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, Эхэ ороной һүр хүсэн, һалбаран хүгжэлтэ манай бүхы эрхэнүүдые хангаха бшуу. Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ, ажалдаа зохёохыгоор хандаха, зүрхэ сэдьхэлэйнгээ ульһые ажалдаа зорюулха гээшэ хүдэлмэришэ хүнэй нэрэ хүндын хэрэг, Конституцяар хараалагдаһан тэрэнэй уялга болоно.

Депутадай һанамжаар, Конституциин проектын 60-дахи статья соо ажалай ашаг үрэ ба шанар дээшэлүүлхэ талаар эрхэтэдэй уялга тухай, дааһан хэрэгэйнгээ түлөө эдэнэй харюусалга тухай онсолон хэлэгдэнэ.

Хойто Осетиин АССР-тэ болоһон ехэ, баярта хубилалтанууд тухай автономито республикын Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ, депутат **О. А. Бисиев** хөөрэбэ. Республика дотор жэлэй промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээн 1924 оной хэмжээе 400 дахин үлүүлнэ.

Манай орон дотор бага арадуудые хашадаг харшалдаг юм ха гэһэн буржуазна номнолшодой худал хуурмаг үгэнүүдые Хойто Осетиин, аха дүү бүхы арадуудай хидал адли, арадай ажахын һалбаран хүгжэлтэ эрид буруушаана гээд оратор тэмдэглээ.

Совет засагай жэлнүүдтэ манай орон дотор ямар ехэ хубилалтанууд болоһон тухайда СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин онкологическа научна түбэй директор, депутат **Н. Н. Блохин** хэлэбэ. Түрүү капиталис оронуудтай сасуулбал, элүүрые хамгаалгын, һуралсалай, эрдэм наука хүгжөөхэ талаар совет обществын арсашагүй булюу байһые харуулһан жэшээнүүдые депутат дурдаба.

Манай социалис ороной түшэг тулгуури болоһон хизаарай — Ураалай ажалшадай гаргаһан ажалай ба дайшалхы баатаршалганууд Россин индустриальна хүсэ шадалые шэрээлсэһэн байна гээд КПСС-эй Челябинска обкомой хоёрдохи секретарь, депутат **Л. А. Ильичев** хэлээ. Элдэб янзын, эрхим шанартай металл болон хулисо бүри ехээр гаргахадаа, түсэбтэ арбадахи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ туһалха байнабди гэжэ областиин металлургнууд һайн ойлгоно.

Башкирай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, депутат **Г. Ф.-Р. Шафиков** үгэ хэлэхэдээ, СССР-эй гүрэнэй эрхын байгууламжын асуудалнууд Конституциин проект соо ехэ һуури эзэлнэ гэжэ тэмдэглээ. Советскэ Союзай федеративна байгууламжын үе сагаар шалгагдаһан, ашатай һайн байһанаа харуулһан гол шэнжэнүүд үлөөгдэһэн байна.

Коммунис партиин ленинскэ национальна политика бэелүүлһэнэй ашаар совет арадуудай бүлэ соо политическэ, экономическа ба соёлой адли тэгшэ эрхэтэйгээр башкир арадай ажаһуужа, хурдан түргөөр хүгжэжэ байһыень Россин Федерациин бүридэлдэ ородог Совет башкир арадай түүхэ гэршэлнэ.

Хүдөө ажахын мүнөөнэй оньһон техникэ улам ехээр үйлэдбэрилгэдэ комбайн бүтээгшэдэй ехэ хубитаяа оруулжа байһан тухай, хүнүүдэй ажаллаха арга боломжые үндэһөөрнь хубилгаһан шэнэ зүйлнүүдые түсэбтэ юһэдэхи табан жэлдэ предприятида нэбтэрүүлжэ эхилһэнэй ашаар туйлагдаһан экономическа ба социальна ашаг үрэ тухай «Россельмаш» гэдэг үйлэдбэриин нэгэдэлэй генеральна директор, депутат **В. А. Иванов** хөөрэбэ.

Суглаанууд дээрэ Конституциин проектые зүбшэн хэлсэхэдээ, хүдэлмэришэднай залхуу нозог хүнүүдтэй, ажалһаа һамшагшадтай, архиншадтай эбсэшэгүйгөөр тэмсэхэ тухай онсолон заагаһан байна гээд тэрэ үргэлжэлүүлээ. Тиимэһээ проектын 60-дахи статьяда иимэ үгэнүүдые нэмэхэ шухала гэжэ тоолонобди:

«Эрхэтэн бүхэн хүдэлжэ байһан коллективэйнгээ үмэнэ, тэрээгээр дамжуулан, ажалайнгаа шанарай ба жаяг журамай түлөө гүрэнэй үмэнэ харюусалгатай. Энэ гуримые хазагайруулһанайнь түлөө харюусалгын хэмжээн Ажал тухай хуулиин кодексоор тодорхойлогдонхой».

Эдэ үдэрнүүдтэ комсомол-залуушуулай коллективүүдтэ, бригаданууд болон звенонуудта, полиин станууд дээрэ, студентнэрэй барилгын отрядуудта, һургуулинуудай ажалай ба амаралтын лагерьнуудта, залуушуулай хамтын байрануудта, хаа хаанагүй СССР-эй Конституциин проектые залуушуул дэлгэрэнгыгээр, урма баяртайгаар зүбшэн хэлсэжэ байна. Үндэһэн хуулиин проектын мэдүүлэл бүхэн дотор коммунис ерээдүйн байдалай зориг бадаруулма зорилгонуудай табигдаһые, залуу үетэнэй мүнөөнэй ба ерээдүйн хэрэгүүд тушаа анхарал оролдолгын гаргагдажа байхые совет залуушуул харана. — гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь депутат **З. Г. Новожилова** хэлээ.

Ленинскэ комсомол хадаа коммунизмын хэрэгтэ заха хизааргүй үнэн байхаар залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ ябуулгадань партиин найдамтай туһалагша хододоо байһан, байхашье гэбэ.

Үндэһэн хуулиие бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэ зохёон байгуулхы шэнэ хүсэ хүнүүдтэ бадаргаа, ажалай шэнэ бэлэгүүдээр Эхэ ороноо баярлуулхын тула социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ эрмэлзэл түрүүлээ. Область доторхи 400 бригада, участок, халаан ба цех, 20 мянга гаран хүдэлмэришэд болон колхознигууд түсэбтэ табан жэлэйнгээ хоёр жэлэй даабариие Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ой болотор дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна, — гэжэ Тамбовско облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ депутат **В. И. Макаров** мэдүүлнэ.

Хакасай автономито областиин ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдхэхы комитедэй түрүүлэгшэ, депутат **В. А. Угужаков** үгэ хэлэхэдээ, урдань хаанта Россин гээгдэнги заха хизаар байһан нютагай ажабайдалда экономическа ба социальна асари ехэ хубилалтанууд болоһые Хакасай жэшээ дээрэ харуулаа. Агууехэ Октябриин урда тээ Хакасай газар дайда дээрэ оройдоо 13 һургуули бии байһан юм, тэндэ мянга хүрэхэгүй хүн һурадаг һэн гэжэ тэрэ һануулба. Өөрын үзэг бэшэг тиихэдэ байгаагүй. Мүнөө автономито область доторхи зониие бултыень дунда эрдэмтэй болгохо хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулагдажа байдаг.

Автономито областиин эдэ туйлалтанууд — түбхын түрүүндэ ленинскэ сэсэн мэргэн национальна политикын бодото дээрээ бэелүүлүүлэгдэһэнэй үрэ, манай ороной бага нацинууд ба арад үндэһэтэдые хүгжөөхын тула партиин ба гүрэнэй зүгһөө саг үргэлжэ анхарал оролдолгын гаргагдажа байдагай үрэ болоно.

Коммунис обществын хүниие хүмүүжүүлхэ ябадал — гол зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ Конституциин проект дотор хэлэгдэнэ. Энэ хэрэгтэ һургуули шухала үүргэ дүүргэдэг. Гэгээрэл болбосоролой талаар туйлагдаһан асари ехэ амжалтануудые иимэ хоёр тоо баримта гэршэлнэ гэбэл: 1935—1936 һуралсалай жэлдэ РСФСР-эй юһэдэхи-арбадахи классуудта 109 мянган хүбүүд болон басагад һураһан аад, харин 1975—1976 оной һуралсалай жэлдэ хоёр миллион 962 мянган хүн һураһан байна. Бүгэдэ ниитын дунда һуралсал совет ажабайдалай түхэл шэнжын, коммунизм байгуулжа байгаа залуушуулай зохёон байгуулхы ажалай зайлашагүй нүхэсэл боложо байнхай. — гэжэ РСФСР-эй гэгээрэлэй министр депутат **А. И. Данилов** хэлэнэ. Өөрынгөө дура хүсэл, хаба шадабари, шэлэһэн хэрэг, эрдэм һургуулитай зохилдуулан, обществын эрилтэ хэрэглэмжые хараада абалсан, мэргэжэл ба ажалаа шэлэхэ эрхэ ажал хэхэ эрхэдэ нэмэлтэ боложо байһаниинь һургуулинуудай үмэнэ харюусалгатай шэнэ зорилгонуудые табина гэжэ депутат тодорхойгоор тогтон хэлэбэ.

СССР-эй эрхэтэд байгаали хамгаалха, тэрэнэй баялигуудые сахиха уялгатай гээд СССР-эй Конституциин проектын 67-дохи статья дотор хэлэгдэһэниинь туйлай шухала байна, — гэжэ РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь депутат **М. Н. Алексеев** хэлэнэ. Манай ороной газар дайда бүгэдэ арадай баялиг байдаг хадань, тэрэнэй түлөө гансашье гүрэн бэшэ, мүн манай обществын гэшүүн бүхэн харюусалга дааха болоно. Иимэ гурим сахяад байбал, бидэнэр бүгэдэндэ тон шухала, техническэ ба научна хүгжэлтын айхабтар түргэн дабшалтаар шухала табигдадаг промышленна ба бусад барилгануудые бүтээхэдэ, манда, залгамжалагшадтамнай байгаалиин заяаһан үнэтэй сэнтэй, айхабтар шухала юумые гээхэ хороохогүйбди гэбэ.

Оренбургын областиин Пономаревско районой Романовскын сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ депутат **Т. Т. Инкичева** үгэ хэлэхэдээ, хүсэгдөө байгаа Конституциин баталагдан абтаһанһаа хойшо хүдөө нютагуудта али тухай ехэ хубилалтанууд болоһые өөрынгөө районой жэшээ дээрэ элирхэйлэн харуулба. Хүдөө ажахын ехээр оньһожоруулагдаһан, юрэнхы ба тусхай һуралсалай үргэнөөр дэлгэрһэн ушар хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндөө худалдаха социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ арга хүдөө нютагуудай ажалшадта олгоно.

СССР-эй шэнэ Конституциин проектые зүбшэн хэлсэхэ үедэ хүнүүдые гурим заншалай талаар хүмүүжүүлгын хэрэг улам һайжаруулха, ажалай журам бэхижүүлхэ тухай коллективүүдэй ба ажалшадай хүсэлэнгүүд элирхэйлэгдэнэ, — гэжэ КПСС-эй Горьковско горкомой нэгэдэхи секретарь депутат **А. А. Соколов** хэлэбэ. Коммунис гурим заншалай түлөө тэмсэл коммунис хүмүүжүүлгын үндэһэ һууринь болохо ёһотой гэһэн Ленинэй заабариие Конституциин проектын гурбадахи, долоодохи бүлэгүүд дотор оруулха гэжэ дурадхаба.

Конституциин проектые зүбшэн хэлсэлгэ Горьковско областиин ажалшадай дунда политическэ дэбжэлтын, зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлэй шэнэ долги дэлгэрүүлээ гэжэ депутат тэмдэглэбэ.

Нэгэдэхи асуудалаар үгэ хэлэлгэдэ 17 хүн хабаадаа. Үгэ хэлэлгээ болюулха гэһэн шиидхэбэри абтаба.

РСФСР-эй Верховно Совет бүгэдын дуугаар абаһан тогтоол дотороо СССР-эй шэнэ Конституциин проектые һайшаагаад, КПСС-эй ЦК-гай майн (1977 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, СССР-эй Конституциин проект тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л И. Брежневэй хэһэн элидхэл дотор найруулагдаһан заабаринууд ба тобшололнуудые сэхэ шууд хүтэлбэри болгохо, гүйсэдхэхын тула абаба.

Россин Федерациин ажалшад СССР-эй Конституциин проектые нэгэ һаналтайгаар һайшаажа, политическэ ба ажалай эдэбхи үүсхэлээ улам дээшэлүүлэн, коммунизмын агуу нангин суртал бодолнуудта үнэн байдагаа, КПСС-эй XXV съездын табиһан түүхэтэ зорилгонуудые дүүргэхээр эрид шиидэнхэй байһанаа элирхэйлэн харуулха байха гэһэн этигэл найдабари тогтоол дотор элирхэйлэгдэнэ.

РСФСР-эй Конституциин проект бэлдэхэ комиссиие сесси эмхидхэн байгуулба. Тэрээндэ 59 депутат ороо. Комиссиин түрүүлэгшээр депутат М. С. Соломенцев һунгагдаба.

Сесси РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указуудые баталха тухай асуудал хаража үзөө. РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь депутат **Х. П. Нешков** элидхэл хэбэ. Верховно Совет энэ асуудалаар зохихо хуули ба тогтоол баталан абаа.

РСФСР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Советэй табадахи сесси энээгээр хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

(ТАСС).

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

Үдэр хоногой үнгэрхэ бүри ороной шэнэ шэнэ нютагуудай таряашад ургаса хуряалгадаа улам эршэмтэйгээр орожо байна. Белоруссиин, Пермиин, Ульяновска, Ивановска, Московско областьнуудай, Удмуртын, Мариин АССР-нүүдэй ажахынууд, мүн Алас-Дурна зүгэй зарим колхоз, совхозууд ургасаяа хуряажа захаланхай. Ургасаяа эрхим һайн болзорто гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха талаар Ипатовска таряашадай дүй дүршэлые халан абажа, таряашад хуряалгын хүдэлмэриие түрүүшын үдэрнүүдһээ эмхитэйгээр ябуулха гэжэ оролдоно.

СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэһэнэй ёһоор, июлиин 18-най байдалаар колхоз, совхозуудта 19 миллионһоо үлүү гектар талмай дээрэ ороохото, ороохото-бобово ургамалнууд (кукуруза оруулалсангүй) хадагдаад байнхай. 10 гаран миллион гектар дээрэһээ таряан сохигдожо абтаа. Бороо хура орожо, хэды һаатуулаашье һаань, механизаторнууд оньһон техникэеэ шадамараар хэрэглэжэ, ажалаа һайнаар эмхидхэн, ехэ амжалта туйлана. Үнгэрһэн долоон хоног соо ажалай эршэ улам ургаһан байгаа.

Россин Федерациин ажахынууд 10,7 миллион гектар дээрэһээ гэхэ гү, али тарилгын талмайн гурбанай нэгэ хубиһаа ургасала хадаһан байна. Украинада хадагдаһан ороохото, ороохото-бобово ургамалнуудай бүхы талмайн 45 процент дээрэһээ таряан сохигдожо абтаа.

(ТАСС).

Соел культурын hонин

Гастроль

ХҮРШЭНЭРТӨӨ hАЙШААГДАНА

Улаан-Үдын гүрэнэй ород драмын театр Шэтэ хото гастрольдо ошоhоор хэдэн зүжэгүүдые харуулба. В. Шукшинай «Характеры», Ч. Айтматовай «Материнское поле», Ю. Мокреевэй «Королева тюльпанов», А. Островскиин «Красавец - мужчина», И. Лазутинай «В графе «отец»—прочерк», С. Родионовой «Последний допрос» гэhэн зүжэгүүд шэтынхидэй анхаралда табигдаба.

«Буряадай АССР-эй габьяата артистнууд Л. Архипова болон С. Панков, Е. Путивец, Г. Шелкова гэгшэдэй бэлиг шадабари илангаяа hайшаагдана», — гэжэ «Забайкальский рабочий» газетэ тэмдэглэнэ.

Манай артистнар Шэтын хүдэлмэришэдэй коллективүүдтэй уулзажа, зохёохы ажал ябуулгатаяа танилсуулаа.

Августын эхин багаар театр түрэл нютагаа бусажа, Агуу Октябриин 60 жэлэй ойдо зорюулhан зүжэгүүдые бэлдэхэ түсэбтэй юм.

А. ПЕТРУНИН.

Шалгалта

ЭРХИМҮҮДЫНЬ ШАЛГАРБА

П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Улаан-Үдын хүгжэмэй училищида оролгын шалгалтанууд боложо, hаяхан дүүрэбэ.

Энэмнай манай республикын эгээл үнинэй училищинуудай нэгэн юм. Дүшэн табан жэлэй хугасаа соо тус училищие 1350 хүн дүүргэжэ гараа. Училищи дүүргэгшэд Ленинэй орденто оперо болон баледэй театрта, филармонидо, республикын соёлой байшануудта, хүгжэмэй hургуулинуудта хүдэлнэ. Тэдэнэй эгээл эрхимүүдынь дуушадай, композиторнуудай, Бүхэсоюзна, Бүхэроссиин харалгануудай лауреат, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй габьяата артист, Буряадай АССР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болонхой юм.

Училищида орохын тула 246 мэдүүлгэ ороод, тэдэнэй 170 хүниинь шалгалтаяа hайнаар барижа, тус училищиин студентнэр болобо. Тэдэнэр очно, заочно, үдэшын, бэлэдхэлэй бүлэгүүдтэ hураха юм.

П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Улаан-Үдын хүгжэмэй училищиин директор, шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ З. Б. Тогочеева, училищиин багшанар М. П. Богданов, Д. И. Ипатов, В. К. Малых, Г. М. Ахтемова, К. П. Мадасова, Л. Г. Дадуева, В. Б. Васильев, Е. С. Евсюкова, Г. А. Эрдынеев болон бусад залуу бэлигтэнэй шадабариие шалгаhан байна.

Училищида тусхай мэргэжэлтэй хүгжэмшэдые hайнаар бэлдэдэг. Тэдэнэй эгээл эрхимүүдынь консерваторидо ородог юм.

Иигээд лэ хэшээлнүүд эхилжэ, хүгжэм, дуун зэдэлхэнь гээшэ.

Манай корр.

Урлал

Мүнгэн угалза

Һаяхан Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музей дотор залуу уран зураашадай бүтээлнүүдэй выставкэ эмхидхэгдээ. Энэ выставкэ ерэжэ харагшад залуу урашуулай мүнгэн дээрэ хэhэн урлал, гоё hайхан бүтээлнүүдые hонирхон харана.

Урда сагhаа хойшо суутай уран дархашуулай уг залган, мүнгэн хутага, гааhа, элдэб шэмэглэл хэжэ байдаг залуушуул манайда олон. Буряадай уран зураашадай холбоондо залуу бэлигтэниие hургаха, хуушанай дархашуулай дүршэл шадабариие эдиршүүлдэ дамжуулха талаар саг үргэлжын горитой хүдэлмэри ябуулагдажа байдаг. Тиин эндэ тусхай бүлэг байгуулагдаhан байна. Мүнөө выставкэ дээрэ тэдэ залуушуулай бүтээлнүүдтэй танилсабабди.

Баясхалан Базаровай хэhэн «Тайгын бэлэг» гэжэ нэрэтэй мүнгэн хутага болон бусад зүйлнүүд, тиихэдэ «Жэгзэма» гэжэ нэрлэгдэhэн эхэнэр хүнэй шэмэглэлнүүд олоной анхарал татажа, hайшаал магтаалда хүртэнэ.

Баясхалан бүри бага ябахаhаа хойшо зураха, элдэб юумэ дархалха дуратай hэн. Бүхэли үдэртөө hургуулиингаа мастерской соо үнжэдэг бэлэй. Хүнэй нюдэ баясуулма гоё hайхан зурагуудые хэхэ гэжэ оролдодог hэн. Һургуулиин багша Ц. Н. Найданов эдир хүбүүнэй эрмэлзэлые дэмжэн, али болохоор туhалаа. Эндэhээл тэрэнэй уран бэлигэй түрүүшын hабагша эхи абаhан гэхэдэ ехэшье алдуу болохогүй хаш.

Удаань Ага нютагтаа суутай дархан Ананда Батын нарин дарха, мүнгэн бүтээлнүүдые хэхыень хаража, өөрөөшье туршаха hанал бодол түрөө hэн. Түрүүшын бэhэлиг, шэмэглэл, тобшохонуудые хээд үзэбэ. Яhалал болохоор юумэн болобо.

Һүүлээрнь Баясхалан Базаров сэрэгэй албанда абтаба. Уhан далайн сэрэгэй албан. Һуралсалай тамаралганууд. Холын аян. Баясхалан сүлөөтэй сагтаа дуратай хэрэгээ, уралан бүтээлгээ үргэлжэлүүлээ. «Дүршэл ехэтэй дархан Абдусадык Жалаулов намда ехэ туhа хүргөө hэн, — гэжэ Баясхалан хөөрэдэг. — Нютагтаа олон юумэ дархалhан тэрэ хүбүүн түмэр дээрэ урлал хэхэ түрүүшын хэшээлнүүдые намда үгэhэн юм. Тэрээнтэй сугтаа далайн үзэсхэлэн гоё байгаалида зорюулагдаhан олон зурагуудые зэд гуулин дээрэ дабтажа хээбди. Холын тамаралгада гараhан онгосонууд, долгёор хөөhэтэhэн далайн шарай, элдэб загаhад эдэ зурагууд дээрэмнай харуулагдадаг байгаа».

Залуу сэрэгшэ хүбүүнэй бүтээлнүүд олоной hайшаал магтаалда хүртэдэг, үндэр сэгнэлтэ абадаг hэн. Тэрэнэй олон бүтээлнүүд мүнөө үедэ Номгон далайн уhан сэрэгэй хүсэнүүдэй музейдэ хадагалагдажа байдаг.

Сэрэгэй алба дүүргэмсээрээ Баясхалан Улаан-Үдэ хото ерээ hэн. Тиин тэрэ бэлигтэй дархан Максим Эрдынеевэй хажууда хүдэлжэ эхилбэ. Мүнгэн дээрэ нарин угалза hиилэхэ, элдэб шэмэглэл хэхэ дүршэл олобо. Һүүлээрнь Баясхалан залуу мастер Баатар Жагбаевай хүтэлбэри доро уран дарха хэжэ үргэлжэлүүлээ.

Выставкэдэ амжалтатайгаар хабаадажа урмашаhан Баясхалан Базаров Агуу Октябриин 60 жэлэй ойе угтуулан шэнэ бүтээлнүүдые, эхэнэрнүүдэй зүүдэг шэмэглэлнүүдые хэхэ гэжэ байнхай.

Залуу бэлигтэндэ замай hайханиие, уран бүтээлэй үндэр амжалта хүсэе!

Б. БАТОЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Б. Базаров выставкэдэ ерэгшэдтэ өөрынгөө бүтээлнүүдые харуулжа байна; Мүнгөөр хэhэн бүтээлнүүд.

Кино

ДУУ, ХАТАР БУУЛГАГДАНА

Зэдэ, Хяагта, Мухар-Шэбэр ошохо харгынуудаар, Улаан-Үдын үйлсэнүүдээр «Свердловск. Кино» гэжэ бэшээтэй автобусой табилуулхые олон хүн анжарhан байха. Свердловско телестудиин бүлэг хүдэлмэрилэгшэд режиссёр Б. А. Скопец түрүүтэй манай республикын уран hайханай бүлгэмүүд тухай баримтата кино буулгахаяа ерээ.

Багшанарай институдай студентнэрэй ансамблиин табиhан «Байгалай сэсэг», «Үбгэнэй зүүдэн» гэhэн хатарнууд фильмдэ буулгагдаа. Мүн Хяагтын аймагай Алтай нютаган фольклорно бүлэгэй, Зэдын Алцаг нютаган hайн дуранай артистнаран болон уран hайханай бусад бүлгэмүүдэй эрхим дуу, хатарнууд кинофильмын гол удха болохо юм.

Н. ДЫМБРЫЛОВ.

Театр

АРБАН ЖЭЛДЭ...

Улаан-Үдын куклын театр арбан жэлэйнгээ ой тэмдэглэхэ зуураа, эдэ үдэрнүүдтэ эрхим зүжэгүүдээ үхибүүдтэ харуулна. Дэлхэйн арадуудай, тэрэ тоодо буряад арадай аман зохёолоор найруулагдаhан «Ангаахай», «Гурбан хүсэл», «Кащей Бессмертный», «Бишыхан фея» гэхэ мэтэ зүжэгүүд эдир харагшадай анхаралда табигдана. Үльгэр домогто зохёолнуудhаа гадна, шэнэ удхатай мүнөө үеын асуудалнуудта зорюулагдаhан зүжэгүүд харуулагдана. А. Гайдарай «Мальчиш-Кибальчиш», «Приключение звездолета» гэhэн зүжэгүүдые үхибүүд ехэтэ hайшаана.

Арбан жэлэй туршада театрай зохёохы ажал ябуулга нилээд хүгжэhэн байна. Театрай түйлалтада режиссер Владимир Ральчук хубитаяа ехээр оруулаа гэжэ тэмдэглэхэ ёhотойбди.

Куклануд мүн буряад хэлэн дээрэ наададаг болонхой. Поэт Ц-Б. Бадмаевай найруулhан «Ангаахай» гэжэ зүжэгтэ залуу артистнар Ц. Санжаева, С. Бабуева, Д. Цымпилова, С. Жигжитова гэгшэд бэлиг шадабаритайгаар наадана.

Куклын театр Буряад ороной айл аймагуудаар саг үргэлжэ айлшалдаг заншалтай. Харин hаяхан театр Шэтын областиин Агын округто зүжэгүүдые харуулжа ябаhанаа бусаба.

Н. НАМСАРАЕВ.

Манай айлшад

«БИДЭ ЕНИСЕЙhЭЭБДИ»

Манай Буряад орондо Красноярск хотын политехническэ институдай «Бидэ Енисейhээбди» гэhэн студентнэрэй дуунай ансамбль айлшалан ерэнхэй. Ансамблиин бүридэлдэ «Студентнэрэй жэлнүүд» гэжэ нэрэтэй вокально - инструментальна ансамбль, «Бидэ Енисейhээбди» гэhэн агиттеатр ороно. Ансамблиин хүтэлбэрилэгшөөр Константин Коровников, агиттеатрай хүтэлбэрилэгшөөр Красноярскын хүгжэмтэ комедиин театрай ахамад хормейстер Владимир Георгиевич Чернышев хүдэлдэг юм. Гастролиин үедэ тус ансамблиин институдай политэкономиин кафедрын багша Игорь Валерьевич Ноздрин ударидажа ябана.

Красноярск хотын политехническэ институдай студентнэр өөhэдыгөө институтдай Буряад ороной залуушуулые танилсуулна. Тус институтдта орожо hурахыень тэдэниие уряална. Красноярскын институт манай гүрэн соохи эгээл томо дээдэ hургуулинуудай нэгэн юм. Институтдта нилээд олон вокально-инструментальна ансамбльнууд хүдэлдэг. Факультет бүхэндэ хэдэн ансамбль бии юм. Олон жэлэй туршада институдай уран hайханай бүлгэмэйхид болон агиттеатр город соо үнгэргэгдэдэг уран hайханай харалгада түрүү hууринуудые эзэлдэг. Ансамблиин ехэнхи гэшүүд тус институдай машина бүтээлгын факультедэй студентнэр юм. Энэ факультет институдайнгаа уран hайханай харалгануудта түрүү hуурияа алдадаггүй. Байгша оной май hарада Красноярай хизаарай агитбригадануудай харалга үнгэргэгдэжэ, тус институдай агитбригада 1-дэхи hууриhа гараа hэн. Тиигэжэ тэдэнэр Красноярай хизаарай комсомолой зүгhөө Буряад орон ошохо путевкоор шагнагдаа бэлэй.

Тэдэнэр июлиин 14-дэ Улаан-Үдэ ерээд, прибор-бүтээлгын заводто, городой амаралтын парк соо концертнүүдые харуулаа. Ансамблиин бүридэлдэ хорин студентнэр ороно. Ансамблиин хүтэлбэрилэгшэ дуушан Константин Коровниковые, вокально-инструментальна ансамблиин гэшүүд Валерий Беззубкые, Владимир Седых, Николай Горшые, Юрий Клименкые, Юрий Ядгаровые харагшад илангаяа hайнаар угтаа, халуун альга ташалгаар үдэшэнэ.

Айлшадаймнай концерт хоёр хубиhаа бүридэнэ. 1-дэхи хубинь бүхыдөө Агуу Октябриин 60 жэлэй ойдо зорюулагдана. Концертын 2-дохи хуби эстрадна номернүүдhаа бүридэнхэй. Эндэ А. Пахмутова, Д. Тухманов, Б. Окуджава болон бусад совет композиторнуудай дуунуудые студентнэр гүйсэдхэнэ.

Мүн баха А. Измайловай «Юун танда хэрэгтэйб, эрхэтэн?», Ю. Комовой «Искусствын хүсэн» гэхэ мэтэ шог ёгто рассказуудые студентнэр А. Антонов, О. Кеник, В. Бадаква, Ф. Камалетдиков гэгшэд шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ, харагшадай магтаалда хүртөө. Концертын хоёрдохи отделениин программые студентнэр А. Антонов, К. Коровников гэгшэд бэлдэhэн байна.

— Гоё, сэбэр, хүндэмүүшэ город байна. Илангаяа Соведүүдэй талмай, Ленинэй орденто оперо болон баледэй театр hайшаагдаа. Этнографическа музей ошожо хараад, Байгал шадар ажаhуудаг хүн зоной түүхэтэй, ажабайдалтай танилсаhандаа ехэ баяртайбди, — гэжэ Енисей мүрэнэй эрьеhээ ерэhэн студентнэр дарья табилдан хөөрэнэ.

Мүнөө үедэ студентнэрэй ансамбль Байгал далайн эрьедэхи курортнуудаар наадаяа табижа ябана. Тэдэнэр Загарайн, Кабанскын аймагуудай ажалшадта, Сэлэнгын ЦКК-гай, Галуута-Нуурай ГРЭС-эй хүдэлмэришэдтэ болон Буряад ороной бусад нютагуудта наадаяа харуулха юм.

Д. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

БОРЬЁОГОЙ ЭЛДИН ТАЛА

Эльhэтэй дабаануудые дабажа гараhан
Эмнигхэн бороёо хайрлан байнам.
Энээхэн наhанайм түшэг болоhон
Эжэлhэн гансаяа хайрлан байнам.
Үндэрхэн дабаануудые дабажа гараhан
Үүлэнхэн бороёо хайрлан байнам.
Үеымни жаргалай түшэг болоhон
Үелhэн гансаяа хайрлан байнам.

Э. БАЛЬЖИНИМАЕВАЙ ш
А. ИСТОМИНОЙ ф

ТОБШОХОНООР

✦ БАЙГША ОНОЙ июлиин 19-hээ 20 болотор Киев хотодо СССР-эй залуушуулай дунда бүхэсоюзна наадан эхилбэ. Эндэ ороной мнай мэдээжэ спортсменүүд сугларжа, өөhэд өөhэдынгөө хурдан, солбониие тодорхойлхо болоно. Ехэ энэ мүрысөөндэ нютагаймнай хүбүүн, СССР-эй спортын мастер Павел Яковлев хабаадалсана. Тэрэ тээсгэн Ричмонд хотодо СССР—США-гай залуушуулай суглуулагдамал командануудай дунда үнгэргэгдэhэн заншалта урилдаанда хабаадалсаhан юм. Тиихэдээ манай Павел 1500 метрэй зайда эрхимлэжэ уласхоорондын мүрысөөндэ хоёрдохёо түрүү hуури эзэлээ hэн.

✦ ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭЭР РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө Челябинск хотодо үнгэргэгдэhэн урилдаан дүүрэбэ. Улаан-Үдын индустриально - педагогическа техникумэй hурагша, СССР-эй спортын мастерта кандидат Надежда Виноградова энэ мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, эрхим амжалта түйлаба. Тэрэ 100 метрэй зайе 12.1 секунда соо гаталhан байна. Тус техникумэй нүгөөдэ hурагша Фазиль Салахутдинов Петрозаводск хотодо үнгэргэгдэhэн урилдаанда хабаадаhан юм. Тэрэ 3000 метрэй зайе 8 минута 39 секунда соо гаталжа эрхимлэбэ.

✦ ТЕХНИЧЕСКЭ мэргэжэл олгодог училищинуудай дунда хүнгэн атлетикээр бүхэроссиин түгэсхэлэй наадан нууд Подольск хотодо үнгэргэгдэбэ. Мүрысөөндэ зононууд соогоо эрхимлэhэн командануд хабаадаба. Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумэй hурагшад Виктор Коробейников, Алексей Козлов, Алексей Усольцев гэгшэд энэ мүрысөөндэ хабаадахадаа хоёрдохи hуури эзэлhэн байна.

✦ ФУТБОЛООР Буряадай АССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн нааданай ээлжээтэ уулзалга үнгэргэгдэбэ. Эндэ мүрысөөнэй таблицада түрүүлжэ ябаhан «Забайкалец» клубай спортсменүүд ЛВРЗ-гэй футболистнуудтай наадахадаа, 0:0 тоотонгоор тэнсэбэ. Харин локомотивна депогой команда «Пищевигые» аяар 7:0 тоотойгоор шүүбэ. Мүн энэ үдэр наадаhан «Восход» (Онохой), Галуута-Нуурай «Энергия» командануд 2:2 тоотойгоор тэнсээ.

«Забайкалец» клубай футболистнууд энээгээр наадайнгаа түрүүшын хахадые дүүргэхэдээ, дүн хамта 21 очкотой болобо. Хоёрдохи hуури эзэлhэн локомотивна депогой команда 16 очкотой.

✦ ТҮМЭР ЗАМАЙ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда футболоор түрүү hуури эзэлхын түлөө наадан июлиин 22-hoo эхилхэнь. Энэ мүрысөөндэ Зүүн Сибириин түмэр замай «Локомотив», ЛВРЗ-гэй командануд хабаадаха болонхой.

Б. МИРОМАНОВ.

ХИЛЫН СААНАhАА

Телеграф Телефон Радио

КАРАКАС

ОНСО ШУХАЛА УДХАТАЙ ҮЙЛЭ ХЭРЭГ

ТАСС

Агууехэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойе hайндэрлэхэ Венесуэлын комитет эндэ баярай оршон байдалда эмхидхэгдэн байгуулагдаа. Ороной политическэ, профсоюзай, нийтын элдэб эмхинүүдэй түлөөлэгшэд тэрэниие байгуулгада хабаадалсаhан байна. Венесуэлын Коммунис партиин түрүүлэгшэ Густаво Мачадо комитедэй хүтэлбэрилэгшөөр hунгагдаа.

Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ зорюулагдаhан үргэн ехэ программа бэелүүлхэ хэрэгые комитет хүтэлбэрилхэ байна. Агууехэ Октябриин социалис революциин ой хадаа онсо шухала удха шанартай хэрэг болоно гээд Густаво Мачадо үтэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ. Венесуэлын түрүү үзэлтэй бүхы хүнүүд дэлхэй дээрэхи энэ асари ехэ hайндэрые үргэнөөр тэмдэглэлсэхэ юм гээд тэрэ хэлээ. Эб найрамдалай ба уласхоорондын аюулгүй байдал hулааруулгын аша туhада, демократи болон национальна бэеэ дааhан байдалай түлөө тэмсэдэг арадуудые дэмжэдэг Советскэ Союзай залан сэхээр бэелүүлжэ байhан ленинскэ гадаадын политикын шухала удха шанартайе Венесуэлын коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэ онсо тэмдэглэбэ.

ЖЕНЕВЭ

ЭКОСОС-ой СЕССИ

ТАСС

Уласхоорондын экономическа ба социальна политикын асуудалнуудаар юрэнхы хөөрэлдөөнүүд ООН-ой экономическа ба социальна Соведэй (ЭКОСОС) эндэ боложо байhан 63-дахи сесси дээрэ дүүрэбэ.

Хүгжэжэ байгаа оронуудай делегацинууд үгэ хэлэхэдээ, үнэн зүб болон адли тэгшэ эрхын үндэhэ hуури дээрэ уласхоорондын экономическа харилсаае шэнээр табиха тухай эрилтэнүүдые томо ехэ капиталис гүрэнүүд дэмжэнэгүй гээд буруушааhан байна.

Тодорхойлбол, хүгжэжэ байгаа оронууд капиталис экономикын доройтон уналгын хойшолонгуудhаа ехээр хохидоно гээд Алжирай делегат тэмдэглээ. Газаашань гаргажа худалдаhан түүхэй эдэй үнэ сэнгэй таhалгаряагүй бууhан дээрэhээ эдэ оронуудай гадаадын үри шэринь 190 миллиард американ долларто хүрэhэн байна.

Хүгжэжэ байгаа оронуудай экономическа гээгдэлые усадхалгада haад тойбо татаhан ябадал ООН-ой Генеральна Ассамблейн тогтоолнуудые капиталис гүрэнүүдэй дүүргэдэггүй байhые гэршэлнэ гэжэ Афганистанай түлөөлэгшэ хэлэбэ.

КАИР

ИЮЛИИН РЕВОЛЮЦИИН СУРТАЛЫЕ ХАМГААЛХА

ТАСС

1952 оной июлиин 23-най революциин гол ёhонууд, суртал hургаалнууд, уг зорилгонууд хадаа египет арадай гүнзэгы сэдьхэлэй хүсэл эрмэлзэл болоно. Эдэ бүгэдэ үргэн олониитын ухаан бодолые эзэлнэ, зүрхэ сэдьхэлыень хүдэлгэнэ гэжэ АРЕ-гэй элитэ мэдээжэ нийтын ажал ябуулагша, Египет-совет хани барисаанай бүлгэмэй түрүүлэгшэ Мухаммед Абдель Салям Эз-Зайят мэдүүлбэ. Египедэй революциин 25 жэлэй ойдо зорюулагдажа, эндэ үнгэргэгдэhэн заседани дээрэ тэрэ үгэ хэлэхэдээ, Египедэй үргэн нийтэ арад зон тэрэнэй суртал hургаалнуудта үнэн сэхээр этигэжэ байhанаа мэдүүлнэ, египет арадай элитэ ехэ хүбүүн Гамаль Абдель Насерай ажал ябуулгатай революциие холбохо ёhоороол холбоно гэжэ тэмдэглээ. Тэрэнэй нэрые бузарлаха гэжэ хэды оролдоошье hаань, Насер арад зонойнгоо хүтэлбэрилэгшэ байгаа, саашадаашье байха.

1952 оной революци колониализмда, империализмда эсэргүү шэнжэтэй. Империалис монополинуудай дарлалта мүлжэлгые зайсуулха, феодальна гээгдэлые усадхаха зорилготой байгаа гээд Эз-Зайят мэдүүлбэ. Тэрэ Египедэй урда социальна ба экономическа хүгжэлтын эгээл үнэн зам нээhэн байгаа. Империализмда, сионизмда, араб хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү үсэд шанга тэмсэлдэ тэрэнэй түрүү амжалтанууд түйлагдаа hэн.

Өөрынгөө хүгжэлтэдэ Египедэй революци Азиин, Африкын, Латиин Америкын оронуудтахи сүлөөрэлгын ба демократиин хүсэнүүдтэй, Советскэ Союз түрүүтэй социалис гүрэнүүдтэй бата холбоо барисаатай байгаа гэжэ Эз-Зайят үргэлжэлүүлбэ.

ЛУСАКА

РАСИСТНУУДАЙ ШЭНЭ ХАРАТА ЯБУУЛГА

ТАСС

Родезиин расистнуудай удамэришa Смит «парламентые» тараажа, «бүгэдэ нийтын hунгалтые» байгша оной августын 31-дэ үнгэргэхэ тухай соносхобо. «Бодолтой сэсэн африканецуудай» хабаадаха «доторой конституционно гүримшуулга» гэдэг түсэбтэй энэ хэмжээ ябуулга холбоотой байна гэжэ тэрэ телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Дэлхэйн олониитые төөрюулхэ hэдэлгэтэйгээр Смит иимэ «hунгалта» үнгэргэхэ хараа түсэбтэй юм гээд политическэ адаглагшад тэмдэглэнэ. Расис Родезидэ үнгэргэгдэхэ «hунгалта» ёhын тэдыдэ бэелүүлэгдэхэ хэрэг болоно. Ушарынь юуб гэхэдэ, дуугаа үгэхэ аргатай 6,5 миллион африканецуудай оройдоол 10 мянганиинь элдэб hунгалтануудта хабаадаха эрхэтэй юм. Расистнууд имагтал эдэниие «бодолтой сэсэн» хүнүүд гэжэ тоолоно. Родезидэхи расис засаг журамые тэрэ зандань үлөөхын тула тэдэниие дэмжэдэг сагаан шарайтай зоной дундахи холбоо барисаае улам бэхижүүлхэ гэжэ оролдоhонhoo иимэ харата ябуулга хэхэ баатай болоо.

ВАШИНГТОН

Сагаан байшанда тайлбарилалта үгы

ТАСС

Франциин президент В. Жискар д'Эстэнэй «Ньюсуик» журналда үгэhэн интервью США-гай президент Дж. Картер тайлбарилха хүсэлэнгүй байhанаа элир хэйлбэ. «Хүнэй эрхэнүүд тухай» асуудал тушаа американ президентын хараа бодол хадаа уласхоорондын шахардуу байдал hулааруулгада haад тойбо татана гээд тэрэ интервью соогоо эрид буруушааhан байгаа гэжэ Сагаан байшангай хэблэлэй секретарь мэдээсээ.

СЭНХИР ЭК

НЭГЭДЭХИ ПРОГР
«Орбита-2». 7.55-
жуулгын программа.
Шэнэ hонин. 8.10-
нэй гимнастика. 8.3
бүүдтэ зорюулагдаh
хон: «Трубочист ш
счастье». 9.00—«Ис
огнем» — уран h
фильм (Польшо). 10
«Днепропетровск» —
зионно баримтата
«Города и люди»
циклhээ 10.50—За
га. 13.05—Дамжуул
грамма. 13.10—«
барилгын үдэрнүүд»
программа. 14.10
Ленинэй образ мүн
совет литературада»
«Пастух Янка»—тел
но уран hайханай
(2-дохи сери). 16.15-
ква ба москвагайхид
—«Орленок» гэжэ
диин концертнэ зал.
Шэнэ hонин. 17.45-
ки-мышки» — муль
18.05 — «Хүн ба
СССР-эй Конституц
ектые зүбшэн хэ
СССР-эй Генеральн
ророй орлогшо С.
хабаадалсаха.
Улаан-Үдэ. 18.35
hонин. 18.45—«Ок
60 жэлэй ойдо мана
хэл».
«Орбита-2». 19
«СССР-эй Конститу
ектые зүбшэн хэлэ
Түүхын эрдэмэй
Н. А. Ковальский үг
19.30 — «Манай
1957 он». 20.30—«
21.00—Түбэй телев
бүхэсоюзна радиог
радна симфоническа
наадаха. 22.25 — «
ны»—телевизионно
та фильм. 22.45—Д
гын программа.
ХОЁРДОХИ ПРОГ
Улаан-Үдэ. 18.0
бүүдтэ зорюулагдаh
фильм.
«Орбита-2». 18.35
вагай академичес
графическа училиш
рагшадай концерт.
Улаан-Үдэ. 19.15-
тата фильмүүдэй
ма. 20.15—«Уласх
шэнжэлэл» (бу
20.35—«Үдэшын У
хото». Хотын ажал
рюулагдаhан пр
21.15—Телевизионн
21.35—«Салют, М
уран hайханай фил
хи сери).

САГААН УЛА

Мүнөөдэр респуб
торнай бүрхэг б
рим нютагуудта б
бороо орохо. Бару
секундын 7-12 метр
гөөр hалхилха. 24
дус дулаан болохо
аймагуудта. Байгал
20-25. Улаан-Үдэ
градус дулаан бо
Июлиин 23-24-нэ
нүүдтэ нэгэ сэлмэ
бүрхэжэ байха, зар
гуудта бороо орохо.
хойноhоо секундын
хүсэтэйгөөр hалхи
ниндөө 10-15, үдэр
градус, хойто н
hуниндөө 5-10.
20-25 градус дула
гээд Улаан-Үдын м
ци мэдээсэнэ.

Редактор
Р. Б. ГАРМА

Манай адрес, тел

Индекс: 670000,
Үдэ, ул. Ленина, 3
фоны: редактора—
арнемная—2-54-93,
дактора—2-68-08,
дактора—2-62-62,
ретаря—2-50-52, с
ат—2-66-76. отде
тийной жизни—2-60
ского хозяйства—
2-63-86. пропаганд
тации—2-56-23. пр
ности и строител
2-61-35, советско
тельства и быта—
культуры и школ
писем и селькоров—
информация — 2-3
щественная прие
2-56-62, машинное
2-57-63, коррек
2-35-95.

☐ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-02486.